

Izhaja vsak dan zjutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po
praznikih. Posamezna številka
Din 1.-, lanskoletna 2.-; mo-
sečna naročnina Din 20.-, za tu-
jino 30.-. Uredništvo v Ljub-
ljani, Gregorčičeva 23. Telefon
uredništva 30-70, 30-60 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračama
Oglasi po tarifi in dogovoru
Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač. Ljubljana 15621.

Št. 108

Ljubljana, torek, dne 12. maja 1931

Leto II.

Otvoritev kolonijalne razstave v Parizu
Anamski cesar v svoji svečani obleki
pri otvoritvi razstave

Zakon o stabilizaciji dinarja

Vrednost dinarja odgovarja težini 26 in pol
miligramov čistega zlata

Beograd, 11. maja. AA. Nj. Vel. kralj je
na predlog g. ministra finance in po zaslišanju
g. predsednika ministrskega sveta predpisal in
proglasil zakon o denarju kraljevine Jugos-
lavije.

§ 1. Denarna edinica kraljevine Jugoslavije
je dinar. Vrednost dinarja odgovarja vredno-
sti težine 26 in pol miligrama čistega zlata.

§ 2. Narodna banka kraljevine Jugoslavije
ima privilegij za izdajanje novčanic v kralje-
vini Jugoslaviji pod pogoji, določenimi z zak-
onom. Narodni banki se odstopi ves čas trajanja
njene privilegija skrb za denar kraljevine
Jugoslavije kot javna služba, ki jo ona oprav-
lja v imenu države. Narodna banka je odgo-
vorna za redno opravljanje službe, pod pogoji
določenimi z zakonom o Narodni banki kralje-
vine Jugoslavije. Novčnice, izdane od Narod-
ne banke, so tudi nadalje zakonito plačilno
sredstvo. Vrsta, oblika in tekst novčanic se bo
določil s posebnim zakonom na predlog mini-
stra za finance in po zaslišanju Narodne banke.

§ 3. Narodna banka je obvezana, zamenjati
novčnice prinašalecu po vidiranju v mestu glav-
nega sedeža banke v Beogradu po svoji odlo-
čitvi ali za zlato podlogo po tečaju, določenem
v § 1. tega zakona ali pa za tuje devize, ki se
po zakonu tudi stvarno lahko zamenjajo za zlato,
svoobodno za izvoz. V tem primeru se bo
odstop deviz vršil po ceni, ki ne more presega-
ti zakonite paritete z dodatkom stroškov iz-
voza zlata. Narodna banka je obvezana zame-
njati poedine količine za zlato v znesku naj-
manj 250.000 Din. Izvoz zlata in deviz je svo-
boden.

§ 4. Narodna banka je obvezana, da vsaki
čas na svojem pravem sedežu v Beogradu zame-
nja za novce vsako količino zlata, ki se ji
ponudi po tečaju, določenem v § 1. tega zakona.

§ 5. Narodna banka je obvezana, da ima po-
kritje v zlatu ali v devizah in da jih zamenja
za zlato svobodno za izvoz. Znesek tega po-
kritja mora biti najmanj v višini 35 odstotkov
skupnega zneska vseh njenih obvez po vidi-
ranju tako, da je najmanj 25 odstotkov zneska
bančnih obvez po vidiranju pokrito z zlatom v
tresorih ali deponiranih v inozemstvu z mož-
nostjo svobodnega izvoza.

§ 6. Zlat in srebrn denar, kovani na podlagi
prejšnjih zakonov preneha biti zakonito plačil-
no sredstvo.

§ 7. S posebnimi zakoni se bo predpisalo
na predlog ministra za finance po zaslišanju
Narodne banke izdajanje kovanega drobiža, na-
pravljenega iz zmesi aluminija in srebra. Skup-
na količina kovanega drobiža ne more biti več-
ja od 650 milijonov Din. Način in pogoje kova-
nja drobiža bo predpisal minister za finance.

§ 8. Vse odredbe zakonov in pravilniki, ki
so v nasprotju s tem zakonom, prenehajo.

§ 9. Ta zakon stopi v veljavo z objavo v
»Službenih novinah« in dobi obvezno moč 28.
anija 1931.

Novi italijanski konzul v Zagrebu

Zagreb, 11. maja. k. Dosedanji italijanski konzul
v Zagrebu Rochira zapusti svoje mesto. Ju-
tri prevzame njegovo dosedanje službeno mesto
Carlo Umlita. Ker je bil Rochira dekan zagreb-
skega konzularnega zbora, bo prevzel sedaj to
mesto avstrijski generalni konzul Nedweda.

Krvavi nemiri na Španskem

V Madridu so se vršile v nedeljo srdite poulične borbe med monarhisti in republikanci
Delavci stopili v stavko - Republikanci so zažgali jezuitski samostan - Obsedno stanje
v Madridu

Madrid, 11. maja. AA. General Beren-
guer je bil izpuščen iz zaporov.

Med republikanci in monarhisti je pri-
šlo do krvavega spopada. Več oseb je bilo
ranjenih. Redarstvo je aretiralo najhujše
izgrednike.

Pariz, 11. maja. AA. Havas poroča iz
Madrida: Po sestanku, ki je bil prirejen
o vprašanju ustavotvorne skupščine in o
stališču članov monarhističnega centra, je
prišlo do spopada med republikansko
in monarhistično omladino. Republikanci
so zažgali tri avtomobile, v katerih so se
vozili monarhisti. Med njimi je bil tudi
ravnatelj lista »ABC«. Mnogo oseb je bilo
aretiranih. Ko je redarstvo hotelo odpre-
miti aretirane monarhiste do tramvaja, da
jih odpelje v zapore, je množica prišla
več monarhistov in jih linčala. Mestna
milica je morala razgnati izgrednike. Pri
tem se je razvila ljuta borba, ki ob 16.
uri še vedno traja. V posameznih četrtih
mesta so borbe in spopadi med manjšimi
skupinami.

Madrid, 11. maja. AA. Včeraj ob 15.
uri se je zbrala ogromna množica ljudi v
bližini Puerte del Sol, kjer je zažgala

ogromno grmado listov »ABC« in »El
Debate«.

Noč je potekla mirno, danes pa kaže
vse mesto nenavadno lice. Delavci so sto-
pili v stavko.

Ministrski svet je imel dopoldne izred-
no sejo. Trajala je do 12:30. Popoldne so
ogromne manifestacije po glavnih ulicah.
Manifestanti so skušali zažgati poslopje, v
katerem je uredništvo lista »ABC«.

Madrid, 11. maja. AA. Nad mestom je
bilo proglašeno obsedno stanje zaradi
včerajšnjih izgedov.

Madrid, 11. maja. (d) Ponoči se je ple-
njenje nadaljevalo. O polnoči se je na trgu
pred notranjim ministrstvom zbrala tisoč-
glava množica. Z okna ministrstva je hotel
neki uradnik spregovoriti množici, da bi
jo pomiril. Neki desničarski radikal pa je
na uradnika v oknu dvakrat ustrelil in ga
ranil. Očividno je mislil, da govori mini-
ster. Množica je atentatorja napadla in ne-
kdo ga je z železnim drogom pobil na tla,
nato so ga pa drugi s streli iz samokresa
ubili.

Danes zjutraj so hoteli neki demonstan-
ti zažgati jezuitski samostan. Polili so tam

okoli več sodov bencina. Polcija pa je
končno preprečila ta naklep. — Mnogo tr-
govin danes ni odprlo železnih rulojev na
izložbenih oknih. Ob 12:30 opoldne se je
kljub vsem varnostnim ukrepom policije
množici posrečilo zažgati jezuitski samo-
stan. Poslopje je v plamenih. Nešteta mno-
žica se je nabrala pred samostanom. Po-
polnoma nemogoče je bilo požar udušiti.
Streha, vrata in vsa notranja oprema je pe-
gorcela. Človeških žrtev nije bilo.

Vlada je permanentno zbrana. V neki
vladni noti se potrjuje, da je bilo progla-
šeno obsedno stanje. Odrejena je bila tu-
di aretacija tistih monarhistov, ki so po-
vzročili vse nered.

Madrid, 11. maja. AA. List »El Debate«
poroča, da bo vlada po vsej priliki ukinita
za nekaj časa terminsko trgovino na špan-
skih borzah.

Madrid, 11. maja. AA. Državni tožilec
je vložil obtožbo proti bivšim sotrudni-
kom Primo de Rive, češ da so protiza-
konito oddali tobačni monopol v Ceuti in
Melilli.

Odmevi Briandovega govora v Nemčiji

Brüning odgovarja - »Nemci žrtve miru« - Komentarji listov

Berlin, 11. maja. AA. V Clopenburgu v
severni Nemčiji je imel kancelar Brü-
ning govor, v katerem je poudaril potre-
bo strogega varčevanja v državnem go-
spodarstvu. Listi smatrajo njegova izva-
janja za velevažna v mnogih ozirih. Kan-
celar je naglasil, da je imel vladin pro-
gram finančne obnove države sijajne re-
zultate. Vendar je padanje državnih do-
hodkov povzročilo potrebo nadaljnjega
zmanjšanja državnih izdatkov. Podrobnosti
o tem bo objavila vlada konec meseca.
Brüning je nadaljeval, da bi Nemčija go-
tovo doživela veliko razočaranje, ako bi
pred rešitvijo svojega finančnega vpraša-
nja začela reparacijsko vprašanje. Brez
ureditve državnih financ je vsaka uspešna
reparacijska politika nemogoča. Bila bi
velika pogreška kabineta, je nadaljeval
Brüning, ako bi otvoril reparacijsko
vprašanje, preden bi pripravil temelj za
delikatna in težavna pogajanja za revizijo
reparacij.

Govorec o zadnjem Briandovem govoru,

je Brüning izrazil svoje obžalovanje, da
je nastalo toliko razburjenje v zadevi ca-
rinskega sporazuma z Avstrijo, ki da je
zgjolj gospodarskega značaja. Inozemstvo
je dobilo tako popolnoma napačen vtis o
nemških ciljih. Brüning je nadalje obža-
loval besedo »vojna«, ki jo je rabil Briand
v svojem govoru, ter poudaril, da bi se
morala ta beseda črtati iz besednjaka, kar
da bi najboljše koristilo miru. Brüning
je končal:

»Briand je imenoval Francoze vojake
miru. Nemci so pa žrtve miru. Svet se bo
pomiril šele tedaj, ko bodo vsi priznali
to temeljno resnico.«

Berlin, 11. maja. Govor francoskega zu-
nanjega ministra Brianda, ki ga je imel v
parlamentu kot odgovor na interpelacije
o zunanjih politiki, ter rezultat glasovanja,
s katerim je francoski parlament v svoji
resoluciji obsodil načrt nemško-avstrijske
carinske unije, vsi berlinski listi živo ko-
mentirajo. Izjave g. Brianda o avstrijsko-
nemški carinski uniji imenujejo berlinski

listi lekcijo Nemčiji in obenem pozivajo
nemško vlado, naj se ne razburja nad
tem. Nemčija mora mirno čakati na na-
daljni razvoj stvari.

London, 11. maja. d. Diplomatični do-
pisnik »Daily Telegraph« poroča o vse-
bini poročila za angleškega kronskega ju-
rista o nemško-avstrijskem načrtu carin-
ske unije. Po tem poročilu je izredno
težko reči, ali predstavljata nemško-avstrij-
ski carinski načrt kršitev protokola iz
l. 1922 ali ne; kajti definicija gospodars-
ke neodvisnosti je, kakor se zdi, mnogo
bolj vprašanje za gospodarske strokov-
njake kakor pa za sodišče. Dopisnik pripo-
minja, da sedaj ni verjetno, da bi svet
Društva narodov povprašal mednarodno
razsodišče v Haagu. Dopisnik pravi, da
ima razloga misliti, da bodo iskali pred-
vsem prijateljskih metod za zblizanje na-
ziranj glede tega problema in sicer s pri-
vatnim sestankom med dr. Curtiusom in
dr. Schobrom na eni in Hendersonom, Bri-
andom in Grandijem na drugi strani.

Pomen trgovinske pogodbe med Rusijo in Italijo

Fašistovski tisk ji pripisuje sedaj tudi veliko politično važnost

Rim, 11. maja. n. Odmevi italijansko-
sovjetskega gospodarskega sporazuma, ki
je bil sklenjen pred kratkim, v fašistov-
skem tisku še niso ponehali. Sporazumu,
kateremu so s početka dajali gospodarsko
važnost, so pričeli pripisovati tudi velik
političen pomen. Sličen sporazum sta skle-
nili med sabo tudi Nemčija in sovjetska
Rusija. Moskovski list »Izvestja« je sedaj
v nekem svojem članku skušal dokazati,

da ima sovjetsko-nemška pogodba tudi po-
litičen pomen. Vsi fašistovski listi so po-
sneli članek ruskega lista in primerjali
sovjetsko-nemško pogodbo tudi z italijan-
sko-sovjetsko pogodbo. »Giornale d'Italia«
pravi med drugim, da je sovjetska vlada
obljubila, da ne bo podpirala komunistič-
ne agitacije v Italiji. To svojo obljubo je
tudi držala.

Akcija Društva narodov za preprečitev vojne

Včeraj se je sestel odbor, ki naj sestavi odnosno konvencijo

Zeneva, 11. maja. AA. Danes se je se-
stal odbor Društva narodov, ki bo sestavil
konvencijo o sredstvih proti vojni. — Za
predsednika je bil izvoljen grški poslanik
Politis.

Zeneva, 11. maja. AA. Na sestanku od-
bora za izenačenje sredstev za preprečitev
vojne bosta kraljevino Jugoslavijo zastopala
naš stalni delegat dr. Šumenković in
general Nenadović. Ta komisija se je usta-
novila meseca marca leta 1928 o priliki
razpravljanja o arbitraži in varnosti. Leta
1928 in 1930 ni prišlo do popolnega spo-
razuma. Gre za konvencijo, ki bi jo mora-
le sprejeti vse države in po kateri bi se
morate obvezati države-podpisnice na za-

htevo Društva narodov, da bodo takoj pro-
glasile premirje in umaknile svoje čete s
tujega ozemlja, če bi se začele sovražnosti.
Pri oboroženem spopadu bi se morale
brezpogojno podvreči sklepu Društva na-
rodov. Konvencija bi veljala samo ob obo-
jestranskem pristanku. Če bo ta konvenci-
ja sprejeta, bo najzanesljivejše jamstvo za
preprečitev spopadov in bi pomenila naj-
večje dele v zgodovini človeštva.

Nova nemška križarka

Berlin, 11. maja. AA. Novo nemško križarko,
ki bo spuščena v morje 19. t. m., bodo krstili z
imenom »Deutschland«. Krst bo opravil pred-
sednik nemške republike Hindenburg.

Nezgoda romunske kraljice- matere

Milan, 11. maja. d. Romunska kraljica-mati
Marija se je na nekem izletu po Komskem je-
zeru ponesrečila in se ranila na nogi. Kraljica
Marija, ki biva v zdravilišču Bellagio ob Kom-
skem jezeru, je napravila izlet v neko sotesko,
kamor je mogoče priti samo po opolzki brvi in
po strmi lestvi. Na zadnjem klinu lestve je kra-
ljica spodrsnila, da je padla ter si potolkla in
odrgnila desno nogo.

Parnik »Prestolonaslednik Petar«

Split, 11. maja. k. Davi je prispel v splitsko
luko novi parnik Jugoslovenskega Lloydja »Pre-
stolonaslednik Petar«. Parnik je zelo moderno
urejen. Prispel je v Split z mnogimi potniki.
Nato je krenil dalje proti Dubrovniku in Ko-
toru.

Briand sprejel kandidaturu za predsedniško mesto

Pariz, 11. maja. AA. Zunanji minister Briand
je noč deputaciji levičarskih skupin zbornice
in senata sporočil, da sprejme kandidaturu za
predsednika republike.

Nemško-romunska pogajanja

Bukarešta, 11. maja. d. »Luptac« je izvedel
iz dobro poučenih krogov, da se nemško-romun-
ska pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe
ne bodo vršila v Berlinu, temveč da se bodo še
ta mesec nadaljevala v Zenevi.

Velik pozitiven dogodek v naši zgodovini

V beograjskem »Vremenu« je objavil naš priznani finančnik, g. generalni direktor poštne hranilnice dr. Milorad Nedeljković o stabilizacijskem posojilu tako izrpen in vsestransko poučen članek, da smatramo njegov ponatis za svojo časnikarsko dolžnost. Dr. Nedeljković piše:

Popolnoma jasno je, da pomeni (stabilizacijsko) posojilo velik uspeh za našo državo in za našo vladu. Povdarim predvsem to in prepričan sem, da bo ta uspeh pozdravil ves naš narod.

Celo vrsto let od osvobođenja naprej smo se zamaš trudili, da dobimo večje, čisto finančno posojilo za obnovo našega gospodarstva in naše valute, kar nam je bilo oboje tako zelo potrebno. Ta prizadevanja dosedaj niso mogla priti do cilja, ker niso imeli zaupanja v realnost naše države, nje-nega gospodarstva in njene politične bodočnosti. Svetovni finančni trgi so bili več ko deset let pod sugestijo tega mišljenja, ki so ga o nas sistematično in vztrajno širili naši neprijatelji.

Kaj se je delalo v Ameriki.

Zivo se spominjam utisa, ki se ga dobil, ko sem bil leta 1924. v Ameriki po državnih poslih. Pretresla me je sila in sistematičnost te akcije proti nam. Ni skoraj bilo velikega finančnega časopisa ali revije, da ni prinašal velike in z lažnivimi dokumenti proti naši državi podprte članke, opominjajoč svoje čitatelje, da nam ne zaupajo niti enega dolarja posojila, ker ga bodo sigurno izgubili. Ta časopisna propaganda ni bila brez uspeha. Ko sem namreč kasneje imel celo vrsto konferenc in predavanj o naši državi v bančnih, novinarskih in univerzitetnih krogih ter klubih v New Yorku, Bostonu, Washingtonu in drugih mestih Severne Amerike, so prihajali po predavanju vedno k meni poslušalci, kazali lepe simpatije za naš narod, a vedno priložnosti, da se boje za bodočnost naše države vsled naših notranjih razmer.

In dokler ta naša temna točka ne izgine z vašega horizonta, ne boste dobili posojila v Ameriki. — To, kar se je govorilo v Ameriki, se je pisalo in govorilo tudi v mnogih evropskih državah.

Vera v končen uspeh.

V tem času smo se silno mučili in z lastnimi silami popravljali svoje razvaline, skrbeli za svoje invalide, dvigali valuto, gradili ceste in železnice, izvajali agrarno reformo, podpirali kmetijstvo in industrijo, dvigali higijeno in zdravstveno stanje v narodu... Vse sami in s svojimi sredstvi (razven nekaterih manjših investicijskih posojil in blagovnih kreditov, preveč majhnih za naše potrebe), dostikrat sredi najtežjih domačih skrbih in neprimernosti, toda vendarle z oči, uprtimi v nebo in verujoči v svoj končni uspeh.

In ta uspeh, je končno tudi prišel. Izgleda je usodna temna točka z našega horizonta; tujina je dobila svoj definitiven nazor o naši državi in ta svoj nazor je potrdila z najučinkovitejšim potrdilom — s suhim zlatom, z velikim, čisto finančnim posojilom.

Čisto finančno posojilo brez drugih obvez.

In to s posojilom, ki ga dobimo pod čisto ugodnimi pogoji: ne diktirajo se nam s pogodbo o posojilu nobeni politični, ne gospodarski in ne finančni programi; posojilo ni vezano na nobene koncesije, investicije, dobave, izplačila starih posojil itd.; ne zahteva se nobeno stvarno jamstvo, ne v hipotekah niti v dohodkih, niti se ne zahteva varuštva v naših finančnih.

Glede obstorne mere in emisijskega tečaja smo dobili boljše pogoje, ko naša večja in bogatejša sosedinja Romunija in ugodnejši tečaj od kurza naših vodilnih papirjev na ameriškem in evropskem trgu.

Izgledi za nova posojila.

Pomen tega posojila za naš narod in našo državo se more samo najugodnejše oceniti. Predvsem bomo dobili s pomočjo tega posojila definitivno in zakonsko stabilizacijo naše valute. S tem bo dobilo vse naše gospodarstvo stabilno podlago za delo in za nove kombinacije. Mogoče pa bodo sedaj tudi zaključili zaselnih produktivnih posojil v tuji valuti in s tem se bo olajšal dotok tujega kapitala v našo deželo. Prenehale bodo velike omejitve v trgovini z devizami, kar bo dalo vsej trgovini novega razmaha. Naša država se bo mogla udeleževati v velikih mednarodnih bančnih ustanovah. In mnoge druge velike finančne in gospodarske koristi nastajajo kot naravna in logična posledica valutne stabilizacije.

Velik pozitiven dogodek v naši zgodovini. Gospodarski pomen dotoka tujega kapitala v našo deželo je tako jasn nam vsem, zlasti sedaj v splošnem zastoju kontakta me kapitalom in poslovnih možnosti, da ga ni treba na dolgo razlagati. Naravno je, da bo oplojevalno dejstvo dotoka denarja iz tujine tem večje, čim bolj se bo njegova uporaba v naše gospodarske investicije vršila sistematično.

Posebno pa se bo pokazal upliv posojila v psihološkem pogledu. V gospodarskem življenju je glavni faktor človek, njegova

Inozemski glasovi o našem posojilu

Listi raznih držav podčrtujejo veliki finančni in politični uspeh Jugoslavije

Pariz, 11. maja. Vsi francoski listi prinašajo komunikacije francoskega finančnega ministrstva o jugoslovanskem posojilu. »Petit Parisien« piše: Posojilo je podpisano po zaslugi in sposobnosti jugoslovanskega finančnega ministra dr. Sverljuge. Lep rezultat francosko-jugoslovanskega finančnega aranžmana je treba v precejšnji meri pripisati tudi prizadevanju Flandina na njegovem potovanju po Srednji Evropi. »Information« pravi: Posebno je treba čestitati Flandinu za doseženi uspeh, ki afirmira njegovo politiko. »Temps« piše, da je bila vest o sklenitvi posojila ugodno sprejeta na borzah, kar bo posebno koristilo srbskim državnim papirjem. Doseženi uspeh je v glavnem delo Flandina, ki je vodil pogajanja in ki je s tem uvedel politiko zunanjih posojil, ki jo je definiral v svojem včerajšnjem govoru.

Praga, 11. maja. Vsi praški listi komentirajo novo jugoslovansko posojilo in naglašajo njega ugodne pogoje. »Prager Presse« prinaša članek pod naslovom »Uspeh jugoslovanskega posojila«. Najprej navaja v članku podrobnosti glede višine posojila, pogojev in upnikov, nato pa članek nadaljuje: Če primerjamo pogoje, ki so bili zadnje čase postavljeni in sprejeti pri inozemskih posojilih v Franciji in če imamo pred očmi, da so danes druga mesta nedostopna za inozemske emisije, moremo zavezniški Jugoslaviji samo čestitati. To posojilo pomeni finančni uspeh, ki je tem pomembnejši, ker je pri njem tre-

ba izpolniti samo finančne obveze, obenem pa predstavlja to posojilo tudi velik političen uspeh.

Budimpešta, 10. maja. Včerajšnji »Pesti Hirlap« prinaša krajsi komentar in poročilo o jugoslovanskem posojilu ter naglašja, da so pogoji ugodni.

Dunaj, 10. maja. Vsi dunajski listi prinašajo vest o jugoslovanskem posojilu v Franciji. »Neue Freie Presse« komentira sklenitev tega posojila in pravi, da so pogoji ugodni.

Bruselj, 11. maja. Belgijski listi prinašajo včeraj in danes poročila o posojilu, ki ga je kraljevina Jugoslavija sklenila s konzorcijem bank v Parizu. Listi ta poročila o sklenitvi posojila jako ugodno komentirajo. Tako na primer piše liberalna »Etoile Belge«: »Ta vest bo razveselila vse prijatelje Jugoslavije, ki bo zdaj lahko stabilizirala dinar. Državne finance se bodo okrepile. To bo tudi brez dvoma razpršilo zlonamerno kampanjo, ki se je vodila proti viteški jugoslovanski naciji.«

Katoliška »Libre Belgique« pravi, da je sklenitev posojila jasno znamenje, da evropski finančni trg zaupa režimu in državi.

»Soir« in »Indépendance Belge« prinašata poročila o posojilu in podčrtujeta, da je to posojilo sklenjeno z velikim uspehom in po ugodnejših pogojih, kakor so bila sklenjena posojila, ki so jih dobile države Srednje Evrope v Parizu.

Proces proti zagrebskim teroristom

Nadaljuje se zasliševanje obtožencev

Zagreb, 11. maja. k. Nadaljevanje procesa proti Hraniloviću in tovarišem se je pričelo danes točno ob 8. uri. V dvorani se je zbralo mnogo občinstva. Pred sodniki so se zbrali vsi dosedaj zaslišani obtoženci.

Predsednik je tedaj odredil, naj privedejo v dvorano tudi še ne zaslišane Dragotina Križnjaka. Obenem je proglasil, da je senat odbil predlog, po katerem naj se Dunajski list »Neue Freie Presse« z dne 27. aprila t. l. priključi sodnim aktom, in nanovo predlagane priče. Zatem je pričel zasliševati obtoženca Križnjaka. Križnjak je obtožen, da je s Hranilovićem in drugimi teroristi deloval v »Hrvatski pravaški delavski omladin« z namenom, da skupno z njimi z umori in drugimi atentati manifestira nezadovoljstvo z državnim ustrojem in redom. Obtožen je, da je s svojimi tovariši v Brezovici podtaknil poldrug kilogram razstreliva, da je v noči od 20. na 21. maja l. 1929. stavil eksploziv pri Veliki Gorici pod turo na železniški progi Zagreb—Beograd, in končno, da je v noči od 5.—6. avgusta 1929. l. izvršil atentat na vojašnico orožniškega polka v Zagrebu. Obtoženec je izjavil, da je razumel obtožnico, da pa ni kriv. Vsa vprašanja predsednika je enostavno zanikal. Priznal je le, da je nesel Pospisilu nekatere zavoje.

Votanč Gjeranović mu je tedaj prečital izjave, ki jih je dal na policiji, in zapisnik z dne 2. decembra p. l. Obtoženec je prekladal vse te svoje izjave in končno dejal, da so mu jih predložili v podpis. Predsednik mu je tedaj na še nekatere negativne odgovore dejal, da je jako lahko vse zanikati. Obtoženec je tajil končno tudi na vprašanje, če je sodeloval pri atentatih v Lomnici in Brezovici.

Sledilo je zaslišanje Starčevića, ki mu

je predsednik stavil nekaj vprašanj. Sporočil mu je, da je njegov in Mladenov položaj zelo nevaren. Starčević pa je ponovno vse tajil.

Stjepan Novčić, ki je bil pred leti stražnik, je obtožen, da je opravljal kurirsko službo med Hranilovićem in njegovimi tovariši ter emigranti v inozemstvu. Po obtožnici je bil 31. oktobra l. 1929. na Dunaju, kjer se je oglasil v stanovanju Ivana Perčevića v Karloviengasse 7 pri Margiti Perčevići in se sestal tudi z drugimi emigranti. Na naslov Perčevića prejemata svojo pošto tudi Perčec in Pavelić. Novčić se je po svojih sestankih na Dunaju vrnil spet v Zagreb. Danes je pred sodniki izjavil, da je bil l. 1929. na Dunaju po svojih privatnih poslih. Šel je tja z rednim potnim listom na svoje stroške. Na Dunaju si je nameraval poiskati službo. Državni tožilec je tedaj opozoril, da je pri policiji priznal, da je bil na Dunaju.

Obtoženec: »Vsekakor, da sem priznal, saj sem zaradi tega napravil potni list. Državni tožilec: »Toda priznali ste tudi, zakaj ste potovali na Dunaj.«

Obtoženec: »Dejal sem: v iste name-ne, kakor sem to povedal sedaj.«

Državni tožilec: »Zakaj pa niste povedali, da ste se sestali tam s Perčecom?«

Obtoženec: »Kakšnim Perčecom? Jaz nisem o Perčecu nikdar ničesar vedel! Po njem me ni nikdar nihče nič vprašal.«

Neki branitelj je tedaj opozoril, da obtoženica v tej zadevi krivo citira izpovedi obtoženca. Predsednik je odvrnil, da se bo to pozneje ugotovilo. Obtoženca je tedaj vprašal branitelj, če so z njim nasilno ravnali, ta pa je dejal, da ne. »Mene niso pretepali.« Razprava se je nato zaključila in se bo jutri nadaljevala.

Beograjski proces proti teroristom

Beograd, 11. maja. l. Na današnji razpravi proti teroristom so pričeli posamezni sodniki čitati dokazni material. Sodiščar dr. Vučić je prečital izpovedi ravnatelja »Fenix« v Osijeku, ki je potrdil, da je bil Seletković v službi pri »Fenixu«. Nadalje je prečital protokol o preiskavi Seletkovićevega stanovanja v Andrijeviču. Naslednje akte je prečital sodnik Kurtelić. Izvedeniško poročilo se glasi, da je eksploziv, ki so ga našli na progi Striživoj-Vrhpolje, inozemskega izvora. Jutri se bo nadaljevalo čitanje aktov, nakar bo sledilo zasliševanje prič.

Dr. Štampar glavni poročevalec DN

Zagreb, 11. maja. AA. Higijenski odbor Društva narodov je imenoval na svoji zadnji seji dr. A. Štamparja za glavnega poročevalca o vprašanju higijene na podeželju. Svoje poročilo bo dr. Štampar predložil mednarodni konferenci, ki bo zadnje dni junija in začetkom julija t. l. v Zenevi.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 11. maja. (d) Večinoma jasno.

volja in energija. Vse, kar dvigne človeka psihično v njegovem delu in naporih, ima pozitiven pomen tudi v gospodarskem pogledu. Tudi za naš narod, če ga vzamemo v celoti, bo sklenitev tega posojila ena od činjenic, ki mu bo dvignila samozavest in vero in tudi v tem oziru bo novo posojilo v veliko korist za našo državo.

Z eno besedo: sklenitev tega posojila je velik pozitiven dogodek v zgodovini naše zedinjene domovine.

Novi ban Dunavske banovine

Beograd, 11. maja. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja z dne 11. maja je bil na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra za notranje zadeve na podstavi čl. 5. zakona o razdelitvi kraljevine na upravna področja v zvezi s § 18 uradniškega zakona imenovan za bana Dunavske banovine v 2/1 g. Nikolić Milan, vrhovni inšpektor v ministrstvu za notranje zadeve.

*

Novi ban Dunavske banovine g. Milan Nikolić se je rodil l. 1884. v Čačku. Ljudsko šolo in nižjo gimnazijo je absolviral v svojem rodnem mestu, višjo gimnazijo pa v Kragujevcu. Leta 1897. je končal svoje pravniške študije na beograjski univerzi in v avgustu istega leta je nastopil vojaško sodniško službo najprej v drinski, nato pa v donavski oblasti. Pozneje je bil premeščen k vojnemu ministrstvu, kjer je deloval v velikem vojnem sodišču vse do balkanske vojne l. 1912. Do srbsko-bolgarske vojne je bil sodnik pri vojaškem sodišču za častnike. Po vojni je bil načelnik sodnega oddelka vardar-ske divizijske oblasti v Skoplju. V svetovni vojni je bil načelnik sodnega oddelka komande donavske divizijske oblasti. Od leta 1916. do 1919. pa načelnik sodnega oddelka 1. armade. Po vojni vse do leta 1929. je načeloval sodnemu oddelku prve armijske oblasti v Novem Sadu. Pred dvema letoma je postal vrhovni inšpektor pri predsedništvu ministrskega sveta.

Pravilnik o mlekarških zadrugah

Beograd, 11. maja. AA. V oddelku za živno-rejo poljedelskega ministrstva sestavljajo iz-premembe za pravilnik o mlekarških zadrugah za vsa državo. V to svrhu se je sestala posebna konferenca z nalogo, da izgotovi izpremenjeni pravilnik čimprej. Poleg uradnih poljedelskih referentov prisostvujejo tej konferenci tudi zastopniki mlekarških zadrug.

Šah

Včeraj zvečer je prišel v Ljubljano šahovski mojster Pirc iz Maribora. Kakor je že znano, bo igral s g. Spielmannom match desetih partij. Boj se bo pričel v Ljubljani. S prvo partijo bosta začela danes ob 16. uri v mali dvorani Kazine. Srečanje teh dveh nasprotnikov je primer boja med starejši in mlajši generacijo. Če pogledamo dolgoletno pot Spielmanna v šahovski zgodovini, moramo pač priznati, da bo ta borba za našega Pirca težka preizkušnja. — Vsem je gotovo še v spominu Spielmannov sijajni uspeh na Semmeringu, še bolj pa njegov fantastičen start v Karlovih varih in njegova borba za prvo mesto, pri čemur moramo poudariti, da je bil turnir v Karlovih varih morda najjačji v zadnjih letih. Na drugi strani pa stoji Pirc, ki sicer ne more imeti toliko rutine in skušenj v turnirskih partijah, ima pa brez dvoma več volje in energije do boja, seveda je v teoriji vsestransko podkovan. Spielmann sam ga priznava za popolnoma resnega nasprotnika in pravi, da bo tudi v slučaju njegove zmage rezultat zelo tesen. Match sam pride prav obema, ker ga smatrata za dobro pripravo za olimpijado v Pragi, kjer bo Spielmann zastopal Avstrijo. Razen tega pa stoji za olimpijado še turnir na Bledu, ki je sedaj že popolnoma osigurano. Dolžnost vseh ljubljanskih šahistov in sploh vseh, ki jih ta boj zanima je, da si ogledajo to prvo srečanje, kajti potem bosta nadaljevala v Celju, Mariboru in Rogaschi Slatini.

Simultanka g. Spielmanna. V sredo ostane Spielmann v Ljubljani, ker bo zvečer ob 20. igral v veliki dvorani kazine z ljubljanskimi šahisti simultanko. Prijave sprejema proti prijavnini Din 20— v sredo popoldne od 14. do 16. ure Gabrovšek L. v kavarni »Slon«.

Občni zbor Zveze duševnih delavcev

Ljubljana, 11. maja. Popoldne se je vršil v Slovenski Matiji občni zbor Zveze duševnih delavcev v Sloveniji, ki je kot pokrajinska sekcija članica Narodnega saveza umnih radnika s sedežem v Beogradu. Zveza ima, kakor znano, namen organizirati v banovini že delujoča združenja duševnih delavcev v svrhu pospeševanja, zaščite in obrambe idealnih in materialnih interesov članov.

Občni zbor se je vršil ob skromni udeležbi in ga je otvoril predsednik vseukrajški prof. dr. Slavič. Tajnica dr. Melita Stele-Pivčeva je prebrala zapisnik zadnjega občnega zbora, nakar je podal dr. Slavič zanimivo predsedniško poročilo.

V zvezi duševnih delavcev je v članjenih 16 društev z okoli 3000 člani. Centrala, oz. Narodni savez v Beogradu ne deluje, tako da Zveza v internacionalnem svetu celo Jugoslavijo. Po njegovem mnenju ne bo Narodni savez prišel z mrtve točke, dokler bo njegov predsednik dr. Jovanović. načelnik v finančnem ministrstvu, ki je menda preveč zaposlen, da bi se udeležil brigati za savez. Letos bi se imel vršiti kongres internacionalne zveze duševnih delavcev v Beogradu, a je bil preložen... Na zadnjem kongresu internacionalne zveze bi lahko dobili zastopnika v internacionalno posvetovalno komisijo pri Mednarodnem uradu dela, pa ga nismo, ker nismo dovolj organizirani.

Tajnica dr. Melita Stele-Pivčeva je poročala o delovanju Zveze in o dveh sejah v Parizu, ki sta se je udeležila ona in dr. Zwitter.

Blagajnik dr. Matjašič je poročal, da je imela Zveza 9724 Din dohodkov, saldo pa znaša 614 Din.

Na predlog člana nadzorstvenega odbora prof. Jerana je bil podeljen blagajniku in odboru absolutorij.

Pri volitvah so bili izvoljeni: predsednik dr. Slavič, I. podpredsednik dr. Tuma, II. podpredsednik dr. Lajovic, tajnica dr. Melita Stele-Pivčeva, blagajnik dr. Matjašič, odborniki: žef Higijenskega zavoda dr. Ivo Pirc, prof. Prebil, vseučil. prof. dr. Korošec, prof. inž. Novak, dr. Krivic in dr. Lučevnik. Člani nadzorstva: dr. Rutar, inž. Černivec in prof. Jeran.

Prepovedana publikacija

Beograd, 11. maja. AA. Z odlokom ministrstva za notranje zadeve št. 13191 z dne 7. maja je prepovedan uvoz in razširjanje v naši državi lista »Makedonija«, ki izhaja v Solunu, ker piše proti interesom naše države.

Sedem otrok z enim porodom

Lizbona, 11. maja. AA. Tu je porodila neka žena 7 otrok naenkrat, kar se je zgodilo v zgodovini porodov le dvakrat. Žena je soproga nekega železničarja in je stara 27 let. Vseh 7 otrok so deklice. Otroci in mati se počutijo dobro. Prvi tak primer se je pripetil v Hamelu v Nemčiji leta 1600.

Letalo in letalec zgorela

Pariz, 11. maja. AA. Na letališču v Niotu v departmanu Deux Sevezes se je prinesla včeraj huda letalska nesreča. Pilot Vichy je izvajal v višini 100 m looping. Iznenada pa se mu je neka produkcija ponesrečila in je nesrečni pilot strmoglavil na tla. Letalo je zgorelo s pilotom vred.

Nova nezgoda veleletala

»Do X«

Lizbona, 11. maja. AA. Po poročilih iz Bolame je zadela nemška veleletala »Do X« pri startu za polet preko Atlantskega oceana nova nesreča. Ko se je letalo dvignilo, se je pokvaril nos, da je moralo letalo pristati. Menijo, da bo do popravila trajala tri tedne.

V drugič obsojen na smrt

Sibenik, 11. maja. k. Davi ob 9. je tukajšnje sodišče obsodilo znanega dalmatinskega razbojnika Todorica Medica, ki ga je isto sodišče že pred leti obsodilo na smrt, a je bil kasneje puščjen na svobodo na vešalih. Po vsej Dalmaciji je vladalo največje zanimanje za to sodbo.

Vinogradniški in gostilniški dnevi v Mariboru

Občni zbor Vinarskega društva — Prihod gospoda bana — Vinar-ski kongres — Otvoritev I. banovinske vinske razstave — Zboro-vanje gostilničarjev

Maribor, 11. maja.

Naše mesto je te dni središče zanimanja vseh slovenskih vinogradnikov in gostilničarjev. Ob tej priliki nas je posetil tudi gospod ban dr. Drago Marušič, ki je prispel s svojim spremstvom semkaj že v soboto zvečer, prenočil v hotelu »Orel«, sprejel včeraj dopoldne na okroglnem inspektoratu razne deputacije, nato pa ob 11:30 otvoril I. banovinsko vinsko razstavo v dvorani pivovarne »Union«.

Prireditve so otvorili v soboto popoldne naši vinogradniki z občnim zborom Vinarskega društva za Dravsko banovino. Občni zbor, katerega je vodil predsednik g. Lovro Petovar iz Ivanj-kovcev, je bil zelo dobro obiskani in vseskozi stvaren. Poljedelsko ministrstvo je zastopal načelnik g. Ranković, bansko upravo v Ljubljani pa g. inž. Podgornik. Iz poročil posameznih funkcionarjev društva je bilo razvidno, da po-sluje sedaj v Sloveniji 10 podružnic, pri katerih je članjenih preko 2000 vinogradnikov. Društvo je lani priredilo veliko predavanj in poučnih tečajev. Pri »Kmetovalcu« je izposlo-valo, da so za vinogradništvo rezervirane 3 strani. Po plodonosnih debatah in mnogih skle-pih za nadaljnje delo je bil nato občni zbor poz-no zvečer zaključen.

Včeraj krog 9. ure se je pa pričel v dvorani Zadrugne gospodarske banke vinogradniški kon-gres, katerega je sklicalo Vinarsko društvo za Dravsko banovino. Kongres je otvoril in vodil predsednik g. Lovro Petovar. Prisostvovali so poleg številnih vinogradnikov tudi zastopnik po-ljedelskega ministra, načelnik g. Ranković, rav-natelj vinske sekcije Privilegirane delniške družbe za izvoz v Beogradu g. Niko Petrič, za-stopnik Kmetijske družbe gg. inž. Lah in Ka-fol, g. dr. Buč iz Zagreba, zastopnik banske u-prave g. inž. Podgornik itd. Glavni referat je imel predsednik g. Petovar, ki je v svojih izva-janjih orisal sedanji položaj našega vinogradni-shi, ki preživlja že od l. 1928. resno krizo. Leto 1929. je bilo absolutno pasivno, enako je bilo skoraj tudi potem. Vino se težko proda, ker je konsum vsled splošne krize padel, izva-žati se pa ne more v tisti meri, kakor bi bilo želeli. Mimo tega se pri nas iztoči tudi zelo ve-liko vina iz drugih banovin, dočim gre našega le malo na Hrvaško in drugam. G. Niko Petrič je poročal nato o izvozu našega vina preko dr-žavnih mej. Naglasil je, da je glede pridelka vina Jugoslavija v Evropi na šestem mestu. V zadnjih 4 letih je izvozna družba izvozila v Francijo krog 100 vagonov našega vina, sedaj pa je tudi ta izvoz zastal, ker so carine previ-soke. Razen tega se izvažna naša vino tudi v Avstrijo, Holandijo in v Švico, v novjšem času še v Maroko. G. inž. Zupančič iz Ljubljane je referiral o racionalni obnovi naših vinogradov, ki je naglašal nujno potrebo, da se zviša sploš-na kvaliteta, zniža pa število trtnih vrst. Vsi referati so bili sprejeti z velikim odobravanjem. Nato so se rešile še razne manjše zadeve in sprejeta je bila resolucija, ki obravnava v 18 odstavkih vsa aktualna vinogradniška vprašanja.

Po vinarskem kongresu je bila slovesna otvo-ritev vinske razstave v »Unionu«. Kmalu po 11:15 je predsednik razstavnega odbora, mini-ster v p. g. Ivan Vesjenjak nagovoril navzoče zastopnike oblasti, pred vsem gospoda bana kot protektorja razstave, delegate raznih korporacij itd. Poleg gospoda bana dr. Draga Marušiča so prisostvovali otvoritvi: okroglni inspektor g. dr. Schaubach, župan g. dr. Juvan, okrajna glavarja gg. dr. Ipavc in dr. Hacin, polkovnik g. Rado-vanovič, ptujski župan g. Brenčič, načelnik po-ljedelskega ministrstva g. Ranković, načelnik kmetijskega oddelka banske uprave g. inž. Podgornik, zastopnik hrvaških vinogradnikov g. dr. Buč iz Zagreba, zastopnikavske banske uprave gg. Stipančič in inž. Skabič itd. Razen teh so bili navzoči tudi zastopniki vinogradni-kov iz sosednje Avstrije. Po nagovoru pred-

sednika g. Vesjenjaka je spregovoril gospod ban dr. Marušič:

Govor bana g. dr. Marušiča

»Spoštovana gospoda!

Z izrednim zadovoljstvom odpiram dan-es prvo banovinsko razstavo v Mariboru ter čestitam iz vsega srca prirediteljem za to srečno zamisel, ter se jim zahvaljujem, da v prepričanju velikega pomena take razstave niso štedili s trudom, tako da so z nesebično požrtvovalnostjo uspeli, da je Dravska banovina dobila prireditve, na katero je lahko ponosna.

Ena najvažnejših panog kmetijskega go-spodarstva, specijelno za mariborsko o-krogje je naše vinogradništvo. Žalibog svetovna ekonomska kriza ni prizanesla tu-di nam. Ni mi potrebno govoriti o vzrokih te splošne krize, ker so ti vzroki danes poznani vsakomur. Potrebno pa je vendar, da naglasim dva glavna vzroka, katerih glavna posledica je bila, da je cena vinu občutno padla in da so navzlic nizki ceni kleti naših vinogradnikov še vedno polne. Ta dva vzroka sta svetovna nadprodukcija in pa zmanjšanje kupne zmožnosti konsu-menta.

Ako vzamemo ta dva vzroka v pretres, imamo možnost, da najdemo tudi sredstva, da vinsko krizo, katere tare naše vinograd-nike, omilimo vsaj v toliko, v kolikor je to odvisno od nas samih in v kolikor ni ta kriza nujna posledica splošne gospodarske in politične krize, ki do temelja pretresa celo Evropo, da, cel svet. Ta sredstva so predvsem racionaliziranje naše vinske pro-dukcije na ta način, da pristopimo k kvali-tetnemu pridobivanju vina.

Jasno je, da v času, ko je vinski trg pre-napolnjen s ponudbami, najdejo najprej boljša vina odjemalca. V to svrlo je po-trebno zmanjšati vinogradno površino ter uporabiti najboljše lege za vinsko produk-cijo, z najlahtnejšim trsjem, in na ta na-čin ustvariti prvovrstne tipe vin, katerim je potreba potem pridobiti odjemalce. Gle-dati moramo, da dobimo možnost za izvoz naših odličnih vinskih sort. Nerazveseljivo dejstvo je, da nismo od poslednje vinske kampanje, t. j. od avgusta 1930 pa do aprila letošnjega leta izvozili iz Dravske banovine niti 10.000 hl vina, točno samo 9867 hl. Tozadevno se nam pokazuje po-treba, da skušamo na vse mogoče načine pridobiti zaupanje inozemskih vinskih trgovcev. Ako bomo vsi složno delali v tem pravcu, zlasti ako bodejo naša vina po kvaliteti in po ceni konkurenčna, ako bo-demo našo vinsko trgovino postavili na trdno, solidno podlago, ni dvoma, da se nam bo to posrečilo. Ali ne samo v ino-zemstvu moramo najti odjemalce naših vin, ampak tudi v tuzemstvu. Naša vina se la-hko prištevajo med najodličnejša v Jugosla-viji ter so kot taka tudi najbolj sposobna za buteljčna vina. Zato je potrebno, da raz-širimo prodajo naših vin po celi državi in prepričam sem, da bodo vinski od-je malci, čim dobijo možnost, da se prepri-čajo o kakovosti naših vin, vedno radi po-segali po njih.

Da se ta sredstva, katere sem navedel, zamorejo uspešno uporabiti, je največjega pomena ravno taka vinska razstava in se-jem, ki se danes prvič v Dravski banovini odpirja v Mariboru. Razstava omogočuje navezovanje trgovskih stikov z vinskimi tr-govci in gostilničarji za tu- in inozemstvo ter daje možnost vsem reflektantom, da se prepričajo o kvaliteti razstavljenih vin. Med-sebojno tekmovanje posameznih vinograd-niških okolišev in posameznih vinogradni-kov glede kvalitete vina je mogočna vzpodbuda za vsakega vinogradnika, da

skuša svoje kvalitete izboljšati in zlasti pri svojem tovarišu posnemati to, kar se je izkazalo za praktično in koristno ter opušča načine pridobivanja, kateri so se izkazali kot manj vredni.

Banska uprava si je bila v svesti dolž-nosti, katere ima napram našemu vino-gradništvu. Mislim, da ni potrebno posebno poudarjati, da bom jaz tudi v bodoče krepko stal na strani našega delavnega ljudstva ter podpiral z vsemi razpoložljivi-mi sredstvi vse naše kmetijske gospo-darske panoge, med katere spada v od-lični meri naše vinogradništvo.

Z nagradami za precepljenje samorod-nih trt, s prispevki za nabavo trsja, zlasti pa s podpiranjem našega vinskega za-družništva, katero mora postati močen go-spodarski faktor v naši banovini, upam da bomo v doglednem času lahko poka-zali vidne uspehe. Poudarjam tudi po-trebo trgovske preorijentacije našega kmetijskega zadružništva, kakor tudi po-sameznega kmetijskega producenta, kajti samo oni je dober gospodar, kateri ne samo dobro prideluje, ampak kateri tudi predvsem dobro proda.

Za dosego teh ciljev, gospoda moja, je pa potrebno složno sodelovanje vseh pri-zadetih ter usmeritev vseh naših energij proti enemu cilju. Tako gospodarsko so-lidarnost naj manifestira tudi današnja razstava, in v tem znamenju mi je pri-jetna dolžnost, da proglasim prvo bano-vinsko razstavo za otvorenjo.

Po govoru gospoda bana so si vsi gosti ogledali razstavo, ki je zares skrbno in o-kusno prirejena in izpolnjuje vso veliko dvo-rano. Po ogledu je pa bila v Beli dvorani za-kuska, pri kateri je g. Petovar ponovno na-zdravil gospodu banu in vsem ostalim povab-ljenim gostom. Tu se je gospod ban poslovil in se z brzovlakom odpeljal nazaj v Ljubljano.

Na razstavi, ki vsebuje krog 570 vzorcev vin iz vse naše banovine ter razna orodja, priprave itd., je bilo ves dan živahno, pa tudi danes je obisk dober. Velika škoda pa je bila, da se je včeraj zaprla že ob 18. uri in si je niso mogli ogledati številni avstrijski gostilničarji, ki so zvečer prispeli v Maribor. Razstava bo odprta še jutri ves dan.

Zborovanje slovenjebistriškega učiteljskega društva

Zborovanje, ki se je v soboto 9. maja tokrat za spremembo vršilo v prijaznem Laporju, je otvoril predsednik Miloš Tajnik ob prav lepi udeležbi. Uvodoma je pozdravil novodošlega to-variša g. Blaža Laha ter glavnega tajnika or-ganizacije UJU Ljubljana g. Kobala, ki se je rade volje odzval društvu vabilu, da nam pojasni nekatere tekoče in manj jasne zadeve. Za tem je predsednik govoril o delu naše or-ganizacije, ki je storila vse, da izboljša naš moralni in materialni položaj ter omenja, da ni krivda na njej, ako vsega, česar je podvzela, ni mogla doseči. Ako danes naš položaj še ni v vsem tak kot smo pričakovali, pa upajmo v bodočnost!

Pri čitanju dopisov je omenjal in priporočal snujoče se bolniško zavarovanje državnih usluž-bencev ter zlasti pristop k novi socialnogospo-darski ustanovi k »Samopomoči za otroke učiteljev in učiteljic«, čije ustanovni občni zbor bo 17. t. m.

Sledilo je situacijsko poročilo glavnega taj-nika tov. Kobala, ki je v svojem izvajanju ori-sal delo organizacije na uradniškem zakonu, dal pojasnila glede prevedbe po novem zakonu, in govoril dalje o učiteljskih gospodarskih usta-novah, ki naj jih po možnosti podpiramo, ker le v skupni sili in slogi je moč in napredek vsake organizacije. Grajal je dalje osebne in-tervencije pri oblastih ter zlorabljanje izven-šolskega dela pri namestitvah, kar oboje je v škodo le nam in spodkopuje moralni ugled tako posameznika kot celotne organizacije. V svo-jem izvajanju še omenja, da se bo izvršila pre-organizacija UJU v tem smislu, da bodo sekcije odslej ne po pokrajinah, ampak po banovinah.

Za svoja izvajanja je bil tajnik s strani na-vzočih burno pozdravljen ter je nato predse-dnik po razdelitvi statističnih pol — na zbrane — zaključil uspešno zborovanje.

Izseljenci v aprilu

Jesenice, 11. maja.

V minulem mesecu se je izselilo iz naše dr-žave preko Jesenic 59 oseb v ostale evropske države, in sicer 55 v Francijo, 1 v Belgijo, 2 na Holandsko in 1 v Luksemburg in 230 oseb v prekomorske države, in to v USA 126, v Ar-gentino 19, v Kanado 50, v Uruguay 29, v Chille 4, v Brazilijo 1 in v Južno Afriko 1. Vseh izseljencev v minulem mesecu preko na-šega komisarijata je bilo torej le 289.

Vrnilo se je pa v aprilu iz prekomorskih dr-žav 401 oseba in 663 oseb iz evropskih držav; vseh vrnjencev torej 1064. Če primerjamo šte-vilo vrnjencev s številom izseljencev, vidimo, da se jih je skoro štirikrat toliko vrnilo kot iz-selilo. Pri tej misli pa se nam vsiljuje vpraša-nje: »Odkod to? Zakaj to?« Odgovor je povsem jase, če povemo, da ni vse tako lepo drugod, kot nekateri mislijo in govorijo. Najbolj jase dokaz dejstva: doma najboljše, je tu.

Deportirancev v aprilu je bilo 27, in sicer iz ZDSA 12, iz Kanade 5, iz Chicaga 1, iz Av-strije 8 in iz Francije 1. Sedmim potnikom je bilo na Jesenicah zabranjeno potovanje v ino-zemstvo radi nepravilnosti potnih listov.

Repatrirancev smo imeli iz SDA 11, iz Ka-nade 17, iz Argentine 20, iz Buenos Aires 93, iz Francije 5, iz Belgije 3 in iz Nemčije 1; to-rej vseh na državne stroške vrnjenih v aprilu je bilo 150. Če računamo za vsakega repatri-ranca 5000 Din stroškov, dobimo lepo vsoto, ki jo dá država za svoje.

Nesreča pri nogometu

Ljubljana, 11. maja.

Včeraj se je dogodila pri nogometni tekmi za državno prvenstvo med Haškomo (Zagreb) in tukajšnjim Primorjem težka nesreča, katere žrtev je postal vratar Zagrebčanov g. Starec, rodom iz Trsta. Po rodu Slovenec, je prispel pred meseci v Zagreb, kjer je kot navdušen sportnik vstopil v Haško in je radi svojih zmož-nosti zasedel mesto vratarja v I. moštvi. Z moš-tvom je potoval v Ljubljano, kjer ga je doletela nemila usoda.

Kako se je dogodila nesreča?

Tekma je šla že h kraju. Vsako moštvo je zabilo po tri gole. V 28. minuti druge polovice, toraj 17 minut pred koncem, je zapustil Starec svoj gol, da bi zadržal nasprotnega napadalec, vendar ni mogel preprečiti, da ta ne bi poslal žogo v gol. Starca je radi tega njegov soigralec branilec Slivak pošteno omrznil. V 36. minuti je nato napadalec Primorja Uršič peljal žogo proti голу Haška in je imel nasproti le še vratarja Starca. Da bi preprečil siguren gol, se je Starec vrgel nasprotniku pod noge in mu od-vzel žogo. Uršič se v teku ni mogel ustaviti in je zadel na leh ležečega tako nesrečno z desno nogo v glavo, da je bil Starec takoj neza-vesten. Skok je bil skrajno nepreviden, posebno ker je Starec skočil z glavo naprej.

Ponesrečenca so nezvestnega z avtom odpe-ljali v bolnico. Prišel je za trenutek k zavesti in potožil, da mu je slabo, naka je zopet padel v nezavest. Danes so ga prepeljali v »Leoni-šček«. Je pri polni zavesti, vendar se dogodka prav nič ne spominja. Pri zdravniškem pre-gledu so ugotovili, da lobanja ni počena, pač pa ima močno krvno podpludbo. Stanje ni ravo-no opasno in je upanje, da bo Starec kmalu okreval.

Alimenti so trda pokora

Kakor povsod, tako so tudi na Jesenicah redki taki nezakonski očetje, ki odkrito pri-znavajo svoje očetovstvo. Dogodilo se je v mi-nulem tednu zopet, da se je mlad fant — nezakonski oče — kruto maščeval nad svojim dekletom, ko ji je moral plačevati uradno do-ločene alimente. Gnjelj, ki je radi tega raste l v njem do dekleta, se je še povečal, ko se je fant napil. V takem stanju je fant dekle na-padel. Odprl je nož, šel do nje in ji prerazil v prečni smeri nosni hrustanec in lice. Ne-srečno dekle mu je pravočasno ušlo, da je ni še hujše spasil.

Ouida:

Farnmor

Roman

69

Valdor je izpuštil deklečo roko in se mirno okrenil h grajskemu gospodu. Bil je pač svetski mož.

»Ravnokar sem rekel gospodični Luciliji, da sem bržkone spoznal njenega očeta, ker jaz in vi, mylord, sva imela mnogo skupnih prijateljev. Ali ne?«

»Gotovo; to sem vam že nekoč povedal!«

»In vendar se ga ne morem spomniti! To je kriv vrvež, v katerem živimo. Toda le počakajte, nekega Wochsala se spominjam. Ali ni bil svetnik v dunajskem ministrstvu? Morda je bil ta?«

»Ne, ta pripada neki drugi veji. Vem, koga mislite. Nekdanji cesarski svetnik je danes cesarski namestnik gališki. Lucilia pa nima živih sorodnikov.«

Farnmor je govoril tako naravno, da je za hip pre-motil Valdorja. Stvar je bila jasna in prozorna, si je de-jal, samo njegova bolna domišljija je stikala za neko dozdevno skrivnostjo.

Tedaj je stopil lakaj z neko brzovajko za Valdorja. Francoz se je oprostil in odšel. Farnmor in Lucilia sta ostala sama v toplici.

Nekaj časa sta si molče stala nasproti. Zuborenje vo-dometa je bil edini zvok, ki je motil tišino prostora. Njuni pogledi so se srečali, toda ona je kmalu povesila

oči. Farnmor je prvič videl deklečo v zadregi.

»Lucilia, ti mi nekaj prikrivaš?« je rekel in njegov sicer jasni glas je zvenel nekam otožno.

Ta očitek jo je zbolel v srce, da je prebledela in se sklonila nad marmornatim bazenom. Njena molčeča kretnja mu je vse povedala.

Zdelo se mu je nekaj nemogočega, da bi to mlado bitje moglo nekaj prikrivati njemu, ki je do zdaj z lahko-to bral vse njene misli in težnje. Vendar pa mu je bil glas prijazen kakor vedno, ko se je sklonil k deklici in tiho rekel: »Lucilia, ali mi ne moreš zaupati svoje skriv-nosti? Ali dvomiš, da ti želim dobro?«

Naglo je dvignila glavico; njen pogled je zopet izra-žal vso prisrčno iskrenost njene duše.

»Jaz, da bi dvomila o vas!« je vzkliknila. »Tedad bi zadvomila tudi o božji milosti in usmiljenju!«

Ljubeče jo je pobožal po obličju.

»Tedad mi povej, kaj se je zgodilo, da si se od davi tako izpremenila?«

Vnovič ji je obliče oblila rdečica, toda molčala je. »Le povej mi,« je silil vanjo. »Kot tvoj varuh imam pravico to vedeti. Ali si zato zavrnila roko markiza Bow-dona, ker si darovala srce komu drugemu?«

Temna rdečica ji je zalila še čelo in vrat in v za-dregi se je igrala z vodnimi lilijami v bazenu; njeno molčanje mu je bil zopet zadosten odgovor. Bil je uver-jen, da je uganil, kaj se godi v njeni notranjosti, ko ga je napol boječje, napol proseče pogledala s solznimi očmi in odrzela iz toplice kakor preplašena srna ter ga pu-

stila samega z njegovimi mislimi. Tedaj se je vrnil Val-dor, držeč v rokah odprto pisanje.

»Evo — berite, Farnmor. Morda se vam bo zdelo grdo, da se moram še danes posloviti in zapustiti vašo streho.«

Farnmor je molče pogledal papir in mu ga vrnil. Dobro je poznal vse zveze, načrte in spletke Valdorjeve stranke. Francoz mu je s kavalirsko lahkomišelnostjo svoje viteške narave zaupal tudi tajne zadeve.

»Obžalujem, da mi ta poziv odteguje prijetnega družabnika,« je rekel Farnmor s hladno vljudnostjo. Ker pa morate tako naglo odpotovati, bi rad takoj govoril z vami o neki zadevi.«

Valdor ga je začudeno pogledal; njegove otožne oči so se veselo zaiskrile.

»Tega sem si jaz še bolj želel,« je odgovoril. »Brez dvoma ste hoteli pogovoriti z menoj v moji ljubezni do vaše mlade varovanke — morda ste domnevali, da sem ravnal lahkomišelnost in brez resnega namena —.«

Farnmor ga je prekinil.

»Preidiva k stvari. Čast mi je, poslušati vašo iz-javo.«

»Za Boga! Ta je kaj kratka, imenuje se ljubezen!« je vzkliknil francoski plemič s toplo strastvenostjo. »Do-bro vem, Farnmor, da imate za svojo varovanko boljše snubce na vidiku, ker jaz nisem ne bogat ne visokega čina. Toda boljše rodbine, kot je moje, je ni v Evropi, in toplejše ljubezni, kakršno je mlada dama v meni vzbudila, ne bo nikoli našla —.«

France Grafenauer med nami!

V sredo 13. maja ob 8. uri zvečer priredi »Klub koroških Slovencev« Grafenauerjev večer s koroško pesnijo v proslavo njegove 70-letnice. Naš narodni koroški bojevnik, bivši državni in deželni poslanec koroški g. Fr. Grafenauer se bo sam udeležil koroškega večera, da se pomudi med svojimi starimi znanci in prijatelji in koroškimi rodoljubi. Zato prav iskreno vabimo vse prijatelje koroških Slovencev, da se koroškega pevskega večera udeležijo v obilnem številu ter tako izkažejo tudi čast in hvaležnost svojemu narodnemu borcu Grafenauerju. Ker ni vstopnine, upamo, da se bo narodnozavedna Ljubljana vsa zbrala v sredo zvečer v dvorani »Delavske zbornice«. Obenem opozarjamo na narodno igro »Miklovo Zalo«, katero bodo igrali koroški igralci v četrtek ob treh popoldne v dramskem gledališču. — Na »Miklovo Zalo« opozarjamo zlasti podeželske igralce.

Veličastna zadnja pot Ivana Kregarja

Ljubljana, 11. maja.

Pokojnega Ivana Kregarja je spremlila v nedeljo na zadnji poti ogromna množica prijateljev in znancev. Po blagoslovitvi krste v hiši žalosti, ki jo je opravil šentpeterski župnik g. Petrič, se je od umrlega poslovil v imenu Jugoslovanske obrtniške zveze in za Zbornico TOI g. Iv. Ogrin. Orisal je pokojnikove neprecenljive zasluge za gospodarski dvig našega človeka in njegovo neumorno delovanje v društvih.

Ko je pevsko društvo »Ljubljana« odpelo žalostinko »Človek, glej!«, se je razvil veličasten žalni sprevod. V sprevodu so bila številna društva. Za krsto so bili sorodniki in zastopniki naše javnosti. Uradno odsotnega bana je zastopal njegov pomočnik dr. Pirkmajer z bankim načelnikom Vončino. Zbornico TOI je zastopal predsednik g. Jelačin, gen. tajnik dr. Windischer in podpredsednik gosp. Ogrin, občno župan dr. Puc in številno uradništvo z direktorjem dr. Zarnikom. Zastopani so bili tudi po predstavnikih razni dežarni zavodi, pokojnikov številni ožji prijatelji in številna duhovščina. Po žalostinkah v kapeli in ob grobu so pokojnika položili k večnemu počitku. Blag mu spomin!

Prva letalska razstava v Zagrebu

Priprave za veliko letalsko razstavo so izvršene, tako da bo v četrtek 14. t. m. ob 10. uri dop. svečana otvoritev prve letalske razstave na Balkanu obče.

Cilj razstave je propaganda našega narodnega letalstva. Razstava bo tako urejena, da bodo najširši sloji našega naroda imeli priliko videti najmodernejše pridobitve današnje letalske tehnike.

Na razstavi bo zastopana ne le domača vojna aviacija, ki bo imela svoj poseben oddelek, temveč tudi civilna aviacija. Vse domače tvornice letal in domači konstruktorji, poleg tega pa Aeroklub, Društvo za letalski promet, Udruženje rezervnih letalcev, kakor tudi nekatere inozemske tvornice.

V zvezi z razstavo priredi Aeroklub v Zagrebu tudi dva letalska meetinga. Ob tej priliki bo izvršen svečan krst treh zagrebskih letal, program meetinga pa bo izpopolnila naša vojna avijatika. Drugi dan, t. j. 25. maja, pa se vrši internacionalen meeting, ki se ga poleg domačih sportnih letal udeležijo tudi cela vrsta inozemskih letalcev, in to iz Anglije, Francije, Nemčije, Italije, Čehoslovaške, Poljske, Avstrije itd. Iz same Anglije doleti na tekmo okoli 10 letal, med njimi dva najboljša angleška akrobata. Po dosedanjih prijavah bo skupna udeležba inozemskih letal dosegla število 20. Iz naše države bodo sodelovali sportni avioni naših Aeroklubov iz Beograda, Sarajeva, Zagreba in Ljubljane, tako da bo tekma za srebrni pokal gotovo zelo ostra.

Da bi bilo mogoče poselitvi razstavo in meetinge čim širši publiki, je ministrstvo za promet odobrilo 50% popust na vseh državnih železnicah. Legitimacije lahko vsakdo dobi za ceno 3.— Din pri »Putniku«.

Avtomobilska nezgoda nad Kranjem

Trk avtobusa in avtomobila — Avtomobil popolnoma razbit

Kranj, 10. maja.

V nedeljo zvečer okrog pol osmih zvečer se je pripetila na glavni cesti blizu Perivnika avtomobilska nezgoda, ki sicer ni zahtevala človeških žrtev, pač pa je popolnoma uničen eden od avtomobilov. Kranjski mesar in prekajevalec g. Osterman Mihael se je vračal v svojem avtu domov. Šofiral je trgovec z mehaničnimi potrebščinami g. Majnik Ignacij. V nasprotni smeri je privozil avtobusni podjetnik g. Pernuš z Magistrovim avtobusom. Ker je imel zelo močno luč, je g. Majnik izgubil na cesti orientacijo in nevede zavozil na levo stran ter se zaletel v tržiški avtobus. Ostermanov avtomobil je čisto razbit, Magistrov avtobus pa ima pokvarjeno na desni strani stopalo in blatnico. G. Majnik in g. Osterman sta dobila samo male praske po rokah in vratu, sicer se pa ni zgodilo nikomur nič hudega.

Jz Dravske banovine

d Šahovski turnir — Bleda zagotovljen. Ka kor poročajo z Bleda, je mednarodni šahovski turnir na Bledu zagotovljen. Zdraviliška komisija je namreč sklenila prispevati 100.000 Din in nuditi tekmovalcem tudi vso oskrbo. Turnirja se bodo udeležili vsi znamenitejši svetovni mojstri. Vršil se bo v avgustu.

d Podporno društvo za gluho mladiño je prejelo od učiteljskega zbora državne gluho-nemnice v Ljubljani Din 260 kot počastitev spomina blagopokojne matere tovariša V. Rupnika Trgovca A. Božič iz Kranja pa nam je poslal Din 50. Vsem darovalcem toplja hvala!

d Trgovci nikar ne naročajte blaga, dokler si niste ogledali XI. mednarodnega vzorčnega velesejma v Ljubljani, ki traja od 30. maja do 8. junija 1931.

d Čebelarji, pozor! Čebelarstva podružnica za Celje in okolico priredi poučno predavanje v nedeljo dne 17. t. m. ob 3. uri popoldne pri čebelnjaku gospoda Rebova v Košnici pri Celju. Čebelarji in ljubitelji čebeličarstva se vljudno vabijo.

Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo iz-
vršitev. 398—1

d Dr. Andrija Štampar: »Narodna čitanka o alkoholu« je pravkar izšla. Drugo razširjeno in spopolnjeno izdajo je priredil dr. Vuk Vrhovac. Ilustracije so izdelane po originalnih lesorezih in risbah akademičnega slikarja Franja S. Stiplovskega (Krško). Knjigo sta založila »Jugoslovanski savez trezvenosti« ter »Šola za narodno zdravje« v Zagrebu. Obsega 196 strani velikega kvarta s 37 slikami in ima naslovno sliko v dveh barvah. Vezana stane 15 Din. — Knjiga je največje in najpopolnejše treznostno delo, ki je dosedaj izšlo v našem jeziku. V vrsti popularnih člankov je podano vse, kar bi moral moderen človek vedeti o alkoholu in njegovem vplivu na zdravje poedince in na zdravje društva. Razven tega so v knjigi mnoge pripovedke, skice, pesmi, narodni pregovori in izreki znamenitih mož o alkoholu. Od avtorjev, ki so zastopani v knjigi, omenjamo: prof. dr. Milan Jovanović-Batut, Zmaj Jovan-Jovanović, Lev Tolstoj, Stevo Janjetović, Viktor Car-Emin, Jovan Uđicki, Vladimir Milutinović, prof. dr. Andrija Štampar, prof. dr. Josip Šilović, Teufik Fikret, Isajija Mitrović, prof. dr. Jure Turić, Božidar Vesić, Ivan Marinić, A. G. Matoš, Zivonji Aleksić, Angel Cerkenik, Maupassant, dr. Niko Andrijašević, Tone Seliskar, Tugomir Alaupović, dr. Vuk Vrhovac, Jure Cindrić, dr. Gavro V. Gokjovč, Vera Tkalec, Milan S. Vukobratović, dr. Alfred Niek, Edo Marković. Vsi članki in sestavki so jezikovno izenačeni in pisani čisto razumljivo. Zaradi tega je knjiga pristopna najširšim narodnim slojem. V njej bo vsak poedinec lahko našel mnogo pouka in izkušenj, učitelji in predavatelji pa dragocen material za antialkoholna predavanja. Knjiga se naroča pri »Jugoslovanskem savezu trezvenosti« (Zagreb, Mirogojska 4/II.) ali pri »Savezu trezvene mladosti« (Beograd, poštni predel 138). Pošljia se s povzetjem ali pa za gotov denar. Preprodajalci dobivajo na vsakih pet prodanih primerov po en primer brezplačno.

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal barometer v Ljubljani 765-1, termometer 11-2, relativna vlaga 89%, smer vetra SE, oblaknost 10. V Mariboru je kazal barometer 764-4, termometer 11-8, relativna vlaga 86%, smer vetra NW, oblaknost 10. Razen v Primorju je bilo povsod oblačno. Deževalo je v Mostaru (1-3 mm), v Beogradu (1-9 mm) in v Sarajevu (2-1 mm). Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 19-2 (10-4), v Mariboru 17-6 (10-2), v Mostaru 21-9 (11-1), v Zagrebu 19-4 (11-3), v Beogradu 21 (10-8), v Sarajevu 21-8 (9-6), v Skoplju 20-1 (9-4), v Kumboru 20-4 (12-4), v Splitu 21-6 (13-8), na Rabu 20-2 (12-8), na Visu 19-5 (11-2). V oklepajih je označena najnižja temperatura.

Ljubljana

Torek, 12. maja 1931. Pankracij m. Pravo-slavni: 29. aprila, 9 mučenikov.

Nočno službo imata lekarni Trnkoczy na Mestnem trgu in Ramor na Miklošičevi cesti.

*
■ Zapisnega rekrutov ljubljanske garnizije. V nedeljo dopoldne se je vršila na vojaškem vežbališču pri Devici Mariji v Polju svečana zapisnega rekrutov ljubljanske garnizije. O pomenu pri tega so govorili rekrutov katoliški, pravoslavni in muslimanski svečenik, nato pa še divizionar g. Plić. Po zapisnici se je vršila revija čet, med katero je svirala vojaška godba.
■ Nastop šahovskega mojstra Spielmanna. V nedeljo je šahovski mojster Spielmann, ki se mudi že nekaj dni v Sloveniji, obiskal Bled. Danes popoldne bo začel match 10 partij proti našemu mlademu mojstru Piru; match se bo nadaljeval v Celju, Mariboru in Rogaški Slatini. Simultanko bo Spielmann odigral jutri ob 20. uri v Kazini.

■ Korošci v naši drami. Na praznik v četrtek 14. t. m. bodo gostovali v dramskem gledališču člani gledališkega odra v St. Jakobu v Rožu na Koroškem. Vpizore Sket-Spicarjevo narodno igro »Miklova Zala«. Začetek točno ob 15. uri. Cene ljudske in so že v predprodaji pri dnevnih blagajni v operi.

■ Sokolsko društvo Štepanja vas priredi v četrtek 14. t. m. izlet na Kurešček. Zbirališče na poljanskem mostu. Odhod ob 7. uri na dol. kolodvor, od tu ob 7:36 z vlakom do Škofljice, na to peš čez Želimlje na Kurešček — Zapotok — Turjak — Škofjan — St. Jurje — Grosuplje

in od tu z večernim vlakom v Ljubljano. Ob neugodnem vremenu bo izlet v nedeljo 17. maja. Zdravo! — Obor.

■ Preselitev urada. Kraljevska banska uprava, referent za inspekcijo parnih kotlov, se je preselil 6. maja iz sedanjih prostorov na Krekovem trgu št. 10 v »Stiški dvorec«, Stari trg št. 34.

■ Parada gasilcev na Krekovem trgu se je vršila v nedeljo dopoldne. Gasilci so defilirali pred zastopnikom zveznega staroste g. Engelsbergerjem. Ob tej priliki sta imela lep nagovor na gasilce zvezni tajnik g. Pristovšek in načelnik ljubljanske župe g. Zupan. — Pred parado se je vršil sprevod z dvema godbama po mestu proti cerkvi sv. Florjana, kjer je daroval mašo gasilski kurat, kanonik dr. Mihael Opeha.

■ Jurjevanje na Gradu se je letos vršilo ob precej lepem vremenu, ki je privabilo na Grad več tisoč ljubljancov in tudi mnogo ljudstva iz dežele. Za dobro razpoloženje je skrbela železniška godba.

d Srbsko pevsko društvo »Jedinstvo« v Kotoru je imenovalo Hubadovo župo J.P.S. v Ljubljani za svojega častnega člana.

■ Slovenski vokalni kvintet, ki je za svojega kratkega obstanka zaslovel kot petorica svežih, dobro izvežbanih in vzorno discipliniranih pevcev, to so gg. Stibernik, Jug, brata Petrovič in Sule, bo s svojim prijaznim sodelovanjem na dobrodelnem večeru Rdečega križa v »Unio-nu« v ponedeljek 18. t. m. gotovo vzbudil splošno pozornost in priznanje. To je sedaj naš najboljši vokalni kvintet. Občinstvo, ki pozna že nekaj njegovih pesni vsaj z gramofonskih plošč, bo imelo na koncertnem večeru neposredno lep glasbeni užitek ob petju imenovane kvinteta, ki bo nastopil vsaj s tremi pesmimi, morda tudi s priljubljeno »Pelin rožac«, s katero si je že pridobil splošne simpatije.

■ Na državnem konservatoriju v Ljubljani se sedaj že tretje šolsko leto z vso intenzivnostjo goji komorna glasba pod vodstvom prof. Jana Slaisa. Prof. Jan Slais je brez dvoma eden najodličnejših glasbenih pedagogov, kar smo jih imeli v Ljubljani. Njegovi uspehi so bili na vsakoletnih internih vajah in produkcijah državnega konservatorija. Slais nam je vzgojil violinista Karla Rupla, dalje gospo Vido Jera-jev-Hribarjevo in celo vrsto mlajših violinistov, ki obiskujejo še njegov oddelek na konservatoriju. Med njimi najčesteje javno nastopata Uroš Prevorsek in Pfeifer Leon. Iz kroga svojih gojencev je sestavil komorni kvartet, v katerem igrajo Pfeifer Leon (I. violino), Stanič Franjo (II. violino), Sušteršič Vinko (violo) in Bajde Oton (učencem prof. Berama — čelo). Ta kvartet gojencev izvaja v petek 15. maja ob 20. uri v Filharmonični dvorani 1. Mozartov in 1. Ravelov kvartet. Poleg tega še trio: Lipovšek, Pfeifer in Bajde; Novakov klavirski trio. Komorni večer bo imel popolnoma koncertni značaj. Obisk najtopleje priporočamo. Ta večer se ponovi v Mariboru pod okriljem tamošnje Ljudske univerze v ponedeljek 18. maja, nakar Mariborčane še prav posebno opozarjamo.

■ Pevski zbor Glasbene Matice. Ker prične njamo z novim programom, se sprejemajo dobri pevci in pevke še sedaj mesto jeseni. Vaje se vrše ta teden: torek moški (v sobi 17), sredo ženski (14), petek ženski (17), tenor (15), bas (12), vsakokrat ob 20. uri. Pevske počitnice se prične šele 1. julija.

■ Zaključno predavanje v »Soči«. Društvo »Soča« je preteklo soboto zaključilo predavanja enajste sezone s predavanjem g. Mahkote o Istri. Predavanje so izpopolnjevale skioptične slike. O Istri sta tudi še govorila gg. Sancin in prof. Bačič. Oficialni del večera je zaključil predsednik župana dr. Puc, nakar je nastopil Slovenski vokalni kvintet, ki je mnogo pripomogel k prijetnemu razpoloženju. Bil je zares lep večer, ki bo ostal vsem v trajnem spominu.

■ Danes se ponovi zadnjič v tej sezoni Char-pentierova »Luiza« z g. Gjungenac-Gavella v naslovni partiji. Očeta bo pel prvič v letošnji sezoni znani basist g. Križaj. Ostala zasedba kot pri premijeri. Dirigent g. Neffat. Predstava se vrši za abonma reda B.

■ Nevednost je najdražja stvar na svetu. Resničnost tega izreka se pokaže zlasti ob obo-lenjih, katera bi bilo v veliki meri možno preprečiti, ko bi imelo ljudstvo več zdravstvene izobrazbe. O vsem potrebnem bo dala pojasnila s svojim bogatim nazornim materialom zdravstvena razstava Higijenskega zavoda v Ljubljani ob letošnjem XI. velesejmu od 30. maja do 8. junija t. l.

Maribor

m Akademija gimnazijcev. Jutri v sredo, dne 13. t. m. ob 20. uri bodo priredili dijaki državne klasične gimnazije v Mariboru v Zadrugi gospodarski banki akademijo s petjem, godbo, dramskimi nastopi itd.

m Občni zbor »Jadrana«. Društvo »Jadrana« je imelo v soboto svoj občni zbor, ki ga je otvoril in vodil predsednik dr. Bergoč, prisostvovali pa so mu tudi dr. Vinko Rapotec in Lavrenčič za Jadransko Stražo ter prof. Robert Kenda za Narodno obrambo. Društvo je razdeljeno v več odsekov: pevski zbor, emigrantski odsek itd. Pri volitvah je bil izvoljen skoraj v celoti dosedanj odbor z dr. Bergočem na čelu. Prevodnja Josip Lah pa je bil soglasno izbran za prvega društvenega častnega člana.

m Gledališče. Predstava »Učlovečenja« v soboto je bila v sled boleznih gđ. Kraljeve odpovedana. V nedeljo popoldne je dijaška mladina odigrala Grošljeve igre »Dve Marički«, ki je gledališče napolnila do zadnjega kotička. Igra

je bila vprizorjena v proslavo Materinskega dneva. Jutri, v sredo, bo krstna predstava Grumove groteske »Dogodek v mestu Gogi«. V četrtek se ponovi opereta »Kavalir Miško«.

m Kinematografi. Grajski kino: od včeraj dalje »Fra Diavolo« s Tinom Patiero. Kino Union: »Njih dvojec«.

Pijte original »CHABESO«.

m Potovanje javnih nameščenecv v Gradec. Mariborska podružnica Zveze javnih nameščenecv bo priredila dne 31. t. m. društveni izlet v Gradec. Polni list si mora vsak član sam pre-skrbeti. Avstrijski vizum bo pa skupen.

m Smrti. Pretekli teden so v Mariboru umrli: Štefica Cvetkova, hči učitelja, 1 leto stara; Anton Strmek, železničar, 75 let; Roza Holerjeva rojena Zorčeva, žena posestnika, 25 let; Terezija Patzova, hišna posestnica, 78 let; Josip Kralj, zvanik drž. žel., 55 let; Franc Schönherr, prof. glasbe v p. 66 let; Franc Koren, uradnik drž. žel., 59 let; Miha Amon, kovaški pomočnik, 57 let; Rudolf Jager, inženjer, 27 let; Josip Harry, kaznjene, 64 let; Marija Pavalec rojena Rumpeljeva, žena vojaškega uradnika, 36 let; Elizabeta Beletova rojena Zorkova, žena železničarja, 50 let; Marija Rudolfova, posestnica, 64 let; Matilda Pavalec, zasebnica, 70 let; Edvard Habičič, sin železniškega uradnika, 1 leto; Terezija Koroševa rojena Švajkarijeva, žena voznika, 31 let; Milan Schönwetter, sin delavca, 1 leto; Alojzij Šeruga, pekovski pomočnik, 21 let; in Marija Černetova, zasebna uradnica, 26 let stara. Naj v miru počivajo! m Lovska sreča. G. Hubert Luckmann iz Maribora je v nedeljo jutraj ustretil pri Sv. Lovrenču na Pohorju dva krasna divja petelina.

Klobuke, perilo, kravate nudi ugodno JAKOB LAH, Maribor. 1184

m Nove telefonske zveze. V nedeljo so se otvorile nove telefonske zveze Maribora z Italijo. Pogovori stanejo: z Mlanom in Verono 39-60 Din, s Padovo 33 Din, z Genovo, Turinom in Rimom 46-20 Din. S 15. majem se pa odpre telefonska zveza med Mariborom in Kraljevim Dvorom na Labi, Čehoslovaška.

m Tombola Krščanske ženske zveze. Pri tomboli Krščanske ženske zveze na Trgu svobode v nedeljo popoldne so dobili: prvo tombolo, spalnico iz trgeda Jesa, Josip Desko, delavec; drugo, šivalni stroj, Roza Jonasova, vdova; tretjo, radio-aparat, Fran Uličnik, polir; četrto, prašica, Berta Klarova, žena strojevodje; peto, moško kolo, Alojzij Pavalec, učenec; šesto, otomano, Anton Kolar, magistratni sluga; sedmo, stensko uro, Dušan Slander, dijak; osmo, pisalno mizo, Katarina Sotoškova, mestna uboga; deveto, dve odeji, Franc Ploj, delavec, deseto pa, blago za moško obleko, Antonija Ranševa, žena železničarja. Razen tega je bilo razdeljenih tudi še 370 drugih dobikov.

m Kulukarji. Včeraj jutraj so se v Strmi ulici, kamor so bili pozvani, zbrali mariborski kulukarji. Povabljenih jih je bilo preko 600, prišlo pa jih je samo 100. Po večini so bili sami zasebni uradniki, katere je fotograf Japelj pred nastopom fotografiral s krampi in različnim drugim orodjem. Delo se je pričelo na cesti proti Kamnici od km 0-5 do 5. Nekteri so se premislili in se pogodili, da bodo plačevali odkupnino v obrokih.

m Podlegel. Pekovski pomočnik Josip Šeruga iz Studencev, ki se je pretekli teden ustretil s samokresom v prsa, je v nedeljo v tukašnji bolnišnici podlegel poškodbam.

Obleke moške, otroške, čevlji, nogavice, solidno pri JAKOBU LAHU, Maribor. 1182

m Nesreča na Meljskem hribu. Na Meljskem hribu je v nedeljo padel s podstrešja posestnikov sin Ivan Lešnik in si zlomil desno ključnico. Prepeljali so ga v bolnišnico.

m Poskus samomora. V samomorilnem namenu je skočil v nedeljo jutraj z malega mostu v Dravo 40-letni pomožni sluga Jakob F. Prišel pa je kmalu plavati in je dospel do brega, kjer so ga rešili in nezvestnega prepeljali v bolnišnico.

Radi kvalitete in cene — samo »Karo čevlje!« 985

m Se en poskus samomora. V svojem stanovanju na Teznu si je v nedeljo v samomorilnem namenu prerezala žile na levi roki 30-letna delavka Ana K. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer je že izven nevarnosti.

m Nezgoda trgovskega vajenca. V nedeljo popoldne je na ogro Slomškovega trga in Stolne ulice padel 18-letni trgovski vajenec Rudolf Jug tako nesrečno, da se je onesvestil. Prvo pomoč so mu nudili na rešilni postaji.

m Nesreča v Krčevini. V nedeljo dopoldne se je peljala Ivana Račičeva, hči gostilničarke, iz Krčevine v Maribor z enovprežnim vozom, na katerem je bil tudi njen 12-letni brat. V bližini mestne meje pa se je konj nenadoma prestrašil puhanja lokomotive, ki je privozila mimo, in se s tako silo zaletel v cestno ograjo, da jo je podrl ter skupaj z vozom in obema Račičevima padel čez zid na železniško progo. Pri padcu se je Račičeva nevarno pobila na čelu in se tudi drugod opraskala, konj si je razbil nogo, voz se je potrl, deček pa je ostal nepoškodovan. Prvo pomoč je nudil ponesrečenki predsednik reševalnega društva g. Voller in jo nato prepeljal s svojim avtomobilom na dom.

m Kravv pretep. V Morju pri Framu so se v nedeljo stepli domači fantje in zabodli z nožem v prsa 25-letnega Konrada Zorčiča iz Frama, ki je sedaj v mariborski bolnici.

m Samomor delavca. Pretekli teden je s Volmajerjevega broda med Rušami in Selnici skočil v Dravo 52-letni poljski delavec Matija Velt iz Gradiške, zaposlen v Selnici ob Dravi. Umoril se je baje radi tega, ker je bil slaboten in ni več mogel opravljati dela.

m Aretacije. V nedeljo so bili v Mariboru aretirani: Oskar H. radi potvorjenja vizuma na p-tnem listu; Stefan J. in Terezija K. radi nepočasnega zapilka in Alojzija Z. radi suma tajne prostytucije.

„Jugoslovan“

se naroča v Ljubljani v Gradišcu 4 (poleg Nunske cerkve), telefon št. 30-68.

Celje

* Lepa proslava Materinskega dne. Materinski dan so v Celju dostojno proslavili. Dopoldan se je vršil koncert v parku, gospe so prodajale cvetlice, popoldan pa je bila v Mestnem gledališču uspešna predstava »Kralja Matjaž«, ki so jo igrali učenke in učenci celjskih šol. Mladi igralci so se zelo potrudili ter zaslužijo vse priznanje kakor tudi učiteljice in učitelji, ki so jih vezali. Igra se ponovi na praznik 14. t. m. ob 16.

* Šahovski turnir Spielmann-Pirc bo v četrtek 14. maja dopoldne v veliki dvorani hotela »Evropa«. V petek 15. maja ob 20.30 se vrši istotam simultanka med Spielmannom ter celjskimi šahisti. Za to simultanko se je doslej prijavilo 35 oseb, nadaljne prijave sprejema g. juvelir Lečnik na Glavnem trgu. Prijavnina znaša za člane Šahovskega saveza 10 Din, za nečlane 20 Din. Zanimanje za obe prireditvi je zelo veliko ter bodo prišli tudi zunanji posetniki, šahovska kluba iz Štor ter iz Šostanja prideta celo korporativno.

* Svečana zaprisega novincev. Včeraj dopoldan so novi rekruti s polkovno zastavo ter vojaško godbo odkorakali na Glazijo na svečano prisego. Zastopniki vseh celjskih oblastev in uradov ter predstavniki društev in mnogobrojno občinstvo so prisostvovali prisegi. Ob 10. je prispel komandant mesta g. polkovnik Purič, kateremu so vojaki izkazali vojaški pozdrav. Nato je prota g. Čudič zaprisegel pravoslavne vojake, celjski opat g. Jurak katoliške ter iman iz Ljubljane muslimanske vojake. Vsi tri svečeniki so pred prisego v primernih, lepih besedah razložili vojakom pomen prisegi. G. polkovnik Purič je nato v patriotičnem govoru vzpodbudil vojake, naj vedno zvesto in udano izpolnjujejo dano obljubo in jih pozval, naj vzklíknejo Nj. Vel. kralju. Godba je nato zaigrala državno himno. Vojaki so potem parkrat zaplesali kolo in se nato vrnili v vojašnice. Tokrat se je zaprisega prvič vršila ob polkovni zastavi in je bila radi tega tudi izredno slovesna.

* Smrtna kosa. V javni bolnici so umrli: 9. t. m. Koschier Frida, žena posesnika in kovača v Laškem, stara 57 let; 10. t. m. Špan Marta, žena rudarja iz Hrastrnika, stara 19 let; 11. t. m. Kolenc Marija, prevzilkarica iz Loke pri Žusnu, stara 67 let.

* Mestni kino predvaja danes v sredo ter v četrtek enega najboljših zvočnih filmov »Tisoč besedi nemščine«. V glavnih vlogah Pat pa Patagon. Zvočna predigra.

* Policijska kronika. Brezposelni delavec Z. Jernej je bil aretiran radi potepušstva in beračenja. — Brezposelni delavec P. Ivan je bil aretiran, ko je nosil 70 kg ukradenega sena, ki ga je izmaknil na nekem skednju ob Dečkovih cest. Zagovarjal se je, da mu je neki kmet naročil, naj gre po seno. Ker je tudi osumljen, da se je odtegoval vojaški dolžnosti, so ga obdržali v zaporu.

* Tatovi koles zopet na delu. Kolarju Čulku Filipu je bilo 9. t. m. dopoldan iz veže mestne elektrarne ukradeno črno pleskano kolo znamke »Styria«, vredno 1400 Din. Kdor tatu izsledi, dobi 200 Din nagrade. — Privatnemu uradniku Kusu Adolfu je bilo 7. t. m. iz veže gostilne Košenine na Vranskem ukradeno novo kolo znamke »Ideal«, rdeče pleskano, vredno 2700 Din.

* Slepjarji na tomboli. V nedeljo so imeli invalidi dobro obiskano tombolo. Dva nepridiprava pa sta bila aretirana, ker sta prišla h komisiji s polnimi kartami, katerih številke pa so bile nalepljene na karte. Društva, ki bodo imela letos še tombole, se opozarjajo, naj pazijo na take sleparje.

Poljčane

Občni zbor čitalnice. Opozarjamo vse člane na 13. redni letni občni zbor čitalnice, ki bo v nedeljo 17. maja v gostilni odbornika Gajška ob 17. uri. Radi važnosti zbora (ker je na programu med drugim tudi likvidacija društva v prid Sokola), se pričakuje polnoštevilne udeležbe.

Zagorje

Ekskurzija učencev obrtno-nadaljevalne šole. Tretji letnik obrtne nadaljevalne šole v Toplicah pri Zagorju je priredil poučno ekskurzijo v Kotredež pod vodstvom g. Franceta Amarška. Učenci so si ogledali vodno napravo, jez, dovodne kanale in francosko turbino, last posesnika g. A. Jezernika.

Počovanje po zvezdi večernici

74.

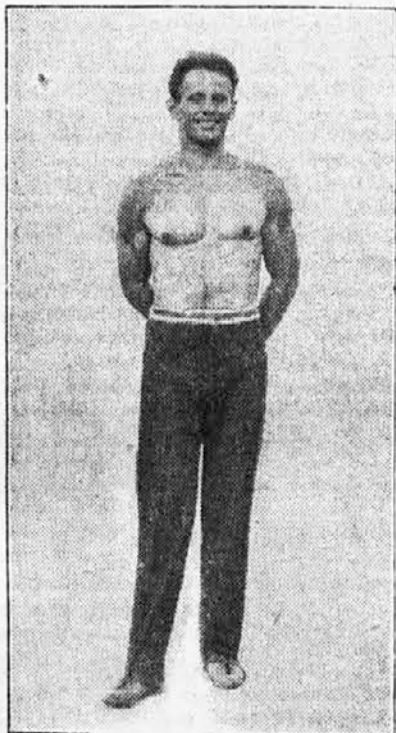
Pot po gozdu praprotnih palm je bila zelo prijetna. Senca košatih kron ju je branila pred žgočimi solničnimi žarki. Med drevjem so brenčale čudovite muhe in mušice, letali so veliki hrošči in metulji, vmes pa so se oglašale ptice. Iz tega prijetnega razpoloženja pa ju je kmalu predramilo strahovito rjovenje, oglašajoče se od nekod iz gozda. Zaslužila sta nevarnost in se naglo popela na prvo drevo.

Brat Tošo Primožič prvi

Peter Šumi drugi in Boris Gregorka tretji pri izbirnih tekmah za Pariz

Ljubljana, 11. maja.

Včeraj dopoldne so se nadaljevale savezne izbirne tekme za svetovno prvenstvo v Parizu, ki se bo vršilo meseca julija povodom proslave 50 letnice obstoja Mednarodne telovadne unije in 53. zleta Unije francoskih gimnastov.

Zmagovalec pri izbirnih tekmah Tošo Primožič.

Točno ob pol 9. je prikorakala na telovadišče k drugo vrsta naših najboljših tekmovalcev bratje Stefanovič, Gregorka, Šumi, Štukelj, Zaklić, Primožič, Porenta, Forte in Lapajne. Brat Oswald je predstavil tekmovalce sodnikom br. Smertniku, Jerasu in Lubeju, nakar se je pričelo takoj s tekmovalcem. Predpisana vaja na drugo je nekaterim tekmovalcem delala nekoliko preglavic, zlasti začetek vaje. Najlepše so se na drugo odrezali pri obvezni vaji bratje Primožič, Šumi in Stefanovič. Pri prostovoljni vaji pa sta zlasti br. Primožič in Stefanovič s svojimi krasno izvedenimi vajami vzbudila pri občinstvu orkan navdušenja in ploskanja. Po končanih vajah na drugo so odšli tekmovalci h konju na šir z ročaji. Pri predpisani vaji so se odlikovali bratje Primožič, Šumi, Gregorka in Štukelj, ravnotako pri prostovoljni kjer je dosegel brat Primožič med navdušenimi ovacijami občinstva polnih 15 točk.

Poleg glavnih orodij so nato tekmovalci absolvirali še panoge iz lahke atletike in sicer v skoku v višino, teku na 100 m, metu krogla in v plezanju po vrvi. V lahki atletiki se je izkazal zlasti mladi Forte od Ljubljanskega Sokola, ki je dosegel v preskokih čez konja vzdolž, plezanju in v teku na 100 m prvo mesto.

Tekma je trajala nepretrgoma do 15. ure, nakar se je vršila seja sodniškega zbora, kjer so se sešteli vsi rezultati tekme in isti objavili tekmovalcem. Od 210 dosegljivih točk je dosegel prvo mesto brat Tošo Primožič, Sokol Maribor-matica, 185'40, drugo mesto brat Peter Šumi, Ljubljanski Sokol, 179'10, tretje mesto brat Boris Gregorka, Ljubljanski Sokol 176'50, IV. Miloslav Forte, Ljubljanski Sokol, 165'20, V. Leon Štukelj, Sokol Maribor-matica, 158'70, VI. Stanek Lapajne, Sokol Maribor-matica, 153'10, VII. Janez Porenta, Sokol I Tabor, 152'50, VIII. Milan Stefanovič, Sokol Novi Sad, 128'50 in IX. Mladen Zaklić, Sokol Novi Sad, 123'50.

Iz posameznih disciplin so dosegli bratje tekmovalci tele rezultate:

Slovenjgradec

Ureditev nove moderne bencinske postaje. Tukajšnji trgovec g. Rojnik Ivan si bo te dni postavil popolnoma novo moderno avtomatsko bencinsko postajo, ki bo vsem avtomobilistom dobrodošla.

Sprememba posesti. Daleč naokrog znano Oblovo gostilno s posestvom v Starem trgu je kupil za 350.000 Din g. Karner Pavel.

Materinski dan prirede naše vrle Kolašice na praznik 14. t. m. v Sokolskem domu z zelo izbranim sporedom in tako počaste naše matere, ki to po vsej pravici zaslužijo.

Revanzna šahovska tekma s Šostanjem. Naši šahisti so se v revanzni tekmi s Šostanjem zelo slabo izkazali in izgubili v razmerju 16½ : 4½!

Solnce, zrak in voda je bilo naslov predavanja, ki ga je imel preteklo sredo primarij br. dr. Zelezničnik pod okriljem sokolskega društva v Sokolskem domu za šolsko mladino in odrasle. Zeleži bi bilo, da se društvo »Protituberkulozna liga«, ki pri nas že obstoja, zopet požiivi in prične z energično akcijo boj proti jetiki!

Kotredež

Občina je pričela graditi škarno ob strugi Kotredeže v svoji reži in je pri tem zaposlila izključno samo domače delavce. Na tem mestu je jesenska povodenj napravila precej škode ter odnesla tudi most pri Rebolu.

Trbovlje

Rdeči križ za revno rudarsko dečo. V počastitev spomina blagopokojne gospe Letnikove, ki je bila zaslužna članica damskega komiteja Rdečega križa v Trbovljah, je daroval g. dr. Baumgarten 200 Din, ga. Poklšek 100 Din, odbor Rdečega križa pa je zbral 230 Din. Na mesto venca na grob blagopokojnega g. Šulca pa je darovala ga. Kralj 100 Din in ga. Radejeva 100 Din. Vsi navedeni darovi so namenjeni farijalni koloniji revne rudarske deče, ki jo priredi letos tukajšnji Rdeči križ. Vsem omenjenim darovalcem iskrena hvala.

I. brat Primožič: proste vaje 14'90, predpisana vaja na drugo 14'40, prostovoljna 15, bradlja 13, 14'90, krogi 14, 14'70, konj 14'70, 14'90, preskoki čez konja vzdolž 12, plezanje 7'6, tek na 100 m 10, skok v višino z zaletom 12 in met krogla 12'4.

II. brat Šumi: proste vaje 14, drog 14'30, 14'70, bradlja 11'50, 13'30, krogi 13'40, 14'70, konj 14'50, 14'70, preskoki čez konja vzdolž 13'30, plezanje 6'8, tek 10, skok v višino 12'5, krogla 10'6.

III. brat Gregorka: proste vaje 13'70, drog 10'30, 14'10, bradlja 8'70, krogi 13'90, 13'70, konj 14'30, 14'20, preskoki čez konja 12, plezanje 10, tek 8'7, skok v višino 15, krogla 14'2.

4. brat Forte: proste vaje 13'90, drog 13'30, 13'60, bradlja 9'10, krogi 12'30, 14, konj 10'80, 12'20, preskoki čez konja 14'30, plezanje 10'50, tek 10'50, skok v višino 11, krogla 8'4.

5. brat Štukelj: proste vaje 14'50, drog 10'50, 7'80, bradlja 11'90, 14'90, krogi 14'80, 15, konj 12'80, 14'90, preskoki čez konja 9'50, plezanje 6'4, tek 8'7, skok v višino 11, met krogla 6.

6. brat Lapajne: proste vaje 13'70, drog 11'40, 13'50, bradlja 11'70, 13'30, krogi 10, 12'60, konj 12'40, 13'50, preskoki čez konja 12'50, plezanje 4'8, tek 8'1, skok v višino 11, krogla 4.

7. Porenta: proste vaje 13'80, drog 5'20, 13'30, bradlja 11'70, krogi 14'50, 14'40, konj 11'40, 13, bradlja 11'70, krogi 14'50, 14'40, konj 11'40, 13, preskoki čez konja 6'5, plezanje 4'5, tek 9'10, skok v višino 10'5, krogla 11'4.

8. brat Stefanovič: proste vaje 9'80, drog 14'20, 14'80, bradlja 4'2, 9'90, krogi 9, 11'30, konj 6'5, 11, preskoki čez konja 7'75, plezanje 6'8, tek 9'10, skok v višino 6'8, krogla 7.

9. brat Zaklić: proste vaje 13'10, drog 3, 11'1, bradlja 0, 9'8, krogi 9'8, 12'8, konj 7'90, 10'90, preskoki čez konja 8, plezanje 3, tek 9'10, skok v višino 10, krogla 10.

Štukelj na krogih

Po razglašeni rezultati je nato sodniški zbor sklenil, da pojdejo v Pariz na mednarodno tekmo bratje Primožič, Šumi, Štukelj in Gregorka, za ostale pa bo sodniški zbor predlagal načelniku Saveza SKJ, da skupno vezbajo z zgoraj imenovanimi štirimi tekmovalci in ako bodo denarna sredstva dopuščala, da pojdejo tudi v Pariz. Bratje tekmovalci bodo sedaj vezbali doma v svojih društvih, zadnjih 14 dni pa bo skupno vezbanje v Ljubljani. Našim privrkom želimo mnogo uspehov pri vezbanju, še več pa na težki pariški tekmi. Zdravo! I. H.

Sevnica

Nashe gasilno društvo je v nedeljo proslavljalo običajni praznik sv. Florijana.

Dne 9. t. m. sta bila poročena gđ. Wolf Mary, hčerka zobozdravnika in posestnika, in g. Walter Artur, polkovnik v p. v Zagrebu. Poročilo ju je na domu še pred kratkim za evangelijskega škofa imenovani g. dr. Popp. — Čestitamo.

Pretekli teden se je poslovil od svoje župnije Zabukovje pri Sevnici župnik g. Stoklasa Matija. Služboval je tam polnih 30 let in si je pridobil med župljani vse simpatije. V prejšnjih letih se je tudi mnogo pečal s pisateljevanjem. Povojnim političnim gonjam se ni udal in je ostal vedno stvaren. S svojimi dobrimi nasveti je preprečil marsikatero škodo, ki je pretila njegovim župljanom. Kot dobrega družabnika ga bodo posebno pogrešali v Sevnici. Želimo mu, da bi še dolgo živil pokoj. Na njegovo mesto je prišel župnik Rampre.

Zidani most

Nesreča. V nedeljo dopoldne se je na progah med postajama Zidani most in Rimske toplice zgodila velika nesreča. Neki vojak, vračajoč se z dopusta, je v Zidanem mostu pomotoma stopil v mariborski vlak, namesto v ljubljanskega. Med potjo pa je zvedel, da se ne nahaja v pravem vlaku in je skočil z vlaka. Pri padcu si je zlomil roko in se tudi drugače poškodoval. Sam sicer trdi, da je padel iz vlaka, vendar to ni verjetno. Odpremljen je bil v bolnico.

Litija

Razširjanje železnih tirov. Železniška direkcija je izdala nalog za razširjenje tirov pred postajo Litija. Radi tega je bila prisiljena prejšnji četrti tir premakniti. Istotako pride predstavljena tudi kretnica na drugo stran tirov. Obenem je bila potrebna zgradba dveh železobetonskih mostov. Poslavljeni bodo trije ali štirje no i tiri v dolžini okrog pol kilometra. Vsa dela vodi g. Ronko.

Prijet tihotapec

V tihotapiti je hotel 2 kg saharina, 2000 užigalnih kamenčkov, 12 kreslinikov, 12 zavojev igralnih kart.

Slovenjgradec, 10. maja.

V časih denarne krize si je hotel na lahek način zaslužiti s tihotapstvom tudi Zupančič Franc, čevljarški mojster, doma pri Krškem. S svojo precejšnjo zalogo jo je radi sigurnosti udaril iz Dravograda kar peš do Sv. Jederti, tretje postaje od Dravograda, od tu pa je stopil v vlak.

Odpeljati se je hotel v Celje, v Slovenjgradcu na železniški postaji pa je opazilo čučeče oko finančne kontrole sumljivega možakarja z nabrbnikom. Po natančnejšem preiskovanju so ugotovili, da se je sumljivi mož dobro založil s tihotapljenim blagom.

Tihotapec se je zagovarjal, a mu je 2 kg saharina, 2000 užigalnih kamenčkov, 12 kreslinikov, 12 komadov igralnih kart izročil v Dravogradu nepoznan človek. Ker pa to ni verjetno, so ga temeljito na finančni kontroli izpraznili, nato pa izpustili. Prejel bo občutno kazen in si dobro zapomni, da s takimi predmeti ni dovoljeno pri nas delati kupčije. Možakar je hotel na ta način oškodovati državo za okrog 50.000 Din.

Smrtna nesreča opice

Jesenice, 11. maja.

V nedeljo smo poročali o begu opic. Poslane so bile iz Münchena na Bled. Ker pa ni bil za boj dovolj trdno zaprt, so opice na Jesenicah pobegnile. Dve sta se vrnili v brzdovlak, se peljale pod jedilnim vozom proti Podbrdu. Dve sta ostali na Jesenicah. Posebno pozornost je vzbujala ona na strehi gostilne »Tancark«. Ta je skakala iz strehe na streho, dokler ni storila žalostno smrt. Pri skakanju je prišla v doliko z žico in električni tok jo je ubil.

Iz policijskega predala

Ljubljana, 11. maja.

Nočni napad na čuvaja.

Nočni čuvaj tvrdeč Šarabon Miha Šitar je prijavil policiji, da ga je na njegovem službenem obhodu na dvorišču Zaloške ceste št. 3, kjer ima Šarabon skladišča, napadel samski bolniški strežaj Ciril P. Zgrabil ga je za vrat, vrغل na tla, odvzel mu gumijevko in zbežal. P. je pri zaslišanju izjavil, da je imel na dvorišču dogovorjen sestanek z neko natakario in da je Šitarja vrğel po tleh šele, ko ga je Šitar udaril z gumijevko po plečih.

Z lopato nad brata.

Samski mizarski pomočnik Stanko B. z Zaloške ceste 104a, obč. Moste, je prijavil policiji, da ga je njegov brat Franc, po poklicu kleparski pomočnik, napadel z lopato. Udaril ga je z njo po licu čez nosno kost in mu prizadel občutno rano. Prepeljati so ga morali v bolnico, kjer so mu nudili prvo pomoč. Brat France je takoj po dejanju neznanokam pobegnil. Do žla stnega dogodka je prišlo potem, ko sta se pripravala radi domačih razmer.

Karambol s kolesarjem.

S četr osebnega avtomobila 2-565 je vozil ob 11.30 po levi strani Smarlnske ceste v smeri proti Abadževji cesti v precej naglem diru, ne da bi dajal znamenja s hupo. V istem času je privezil s kolesom po Bohoričevi ulici v smeri proti Prisojni ulici žagar Franc Irt, ki ga je na križišču avto podrl na tla, pokvaril mu kolo in strgal hlače taklo, da trpi Irt 300 Din škode. Karambol je po Irtovi izjavi in izjavi dveh prič zakrivil sofer.

Napad z nožem

Krvav fantovski pretep

Kranj, 10. maja.

Gorenjci smo vroče krvi. Skoro je ni nedelje, da ne bi komu zavrela. V posebni meri velja to za našo okolico. Pred leti je bila eno uro hoda oddaljena vas Senčur vedno prizorišče fantovskih pretepov in krvavih pobojev. Če se niso domači, so pa prišli iz drugih vasi, samo da je bil prepri. Klasični so bili senčurški poboji na Sveti večer. Skoro vsako leto je bila kaka smrtina žrtev, tako da so celo sklenili prepovedati polnočnico na Sveti večer. Toda niso vsi fantje vneti za tepež; navadno jih je nekaj v vasi in še ti so največkrat člani iste rodilne, ki so vedno pripravljeni v fantovski družbi za vsak nič napraviti zmedo ali kakor pravijo naši preprosti kmečki ljudje »zanduc« in pretep je tu. Ni ga skoro fanta, ki ne bi imel skritega v zadnjem hlačenem žepu ostrega noža, ki ga porablja za samobrambo ali pa za napad. Potem pa teče kri.

Preteklo nedeljo popoldne se je vršila v Senčurju na gostilniškem vrtu »pri Gašperlinu« gasilska veselica, združena s slovesno blagoslovitvijo gasilskega prapora, pri kateri je sodelovala tudi domača godba. Gasilci so prihiteli od vseh strani. Istosčasno pa se je vršila v Ljudskem domu krstna predstava ljudske igre »V bolesti valovih«, ki jo je napisal domačin Pavel Bobnar. Okrog pol osmih zvečer se je vračal Ivan Sajovic, vulgo Graščev iz Velesova od veselice domov. Prav takrat so se vsuli tudi ljudje po končani predstavi iz Ljudskega doma. Med njimi je bil tudi Franc Zelnik, vulgo Brlečev iz Predosla. Brlečevi fantje so znani izzi-vači. Sredi vasi nad Grajzerjevim hlevom blizu znamenja je srečal Ivana Sajovica. Meni nič, tebi nič, seže Zelnik za pas, potegne iz žepa nož in sune Sajovica v desno stran hrbta. Zadal mu je tri prste globoko rano, iz katere je v curkih tekla kri. Zelniku je takoj upadel preje tako velik pogum in se je skril v hiši Gašperlinovega soseda pod posteljo. Tje so privredili tudi ranjenega Sajovica in mu sprali rano. Fantje pa so privlekli Zelnika izpod postelje in ga poštono premlatili, vendar jim je končno ušel. Sajovica so pripelali okrog devetih zvečer z gasilskim avtomobilom v Kranj k zdravniku dr. Josipu Bežku, ki mu je rano obvezal. Za vzrok krvavega napada ne ve nihče. Zelnik ga bo pač moral povedati, ko se bo zagovarjal pred sodiščem.

Zborovanje Glavne zadružne zveze v Splitu

Na našem divnem Jadranu, v srcu jugoslovanke pomorske trgovine se je v soboto vršil občni zbor matice jugoslovanke zadružništva »Glavne zadružne zveze«, ki ima svoj sedež v Beogradu in v kateri so združene vse revizijske zadružne zveze naše države, 18 po številu.

Občnemu zboru je osebno predsedoval minister n. r. g. dr. Anton Korošec. Navzočih je bilo veliko število delegatov iz vse države, nadalje zastopnik poljedelskega ministrstva, ban Primorske banovine dr. Tartaglia in mnogo drugih odličnih osebnosti. Predsednik dr. Korošec je predlagal pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju, ministrskemu predsedniku, poljedelskemu, trgovinskemu in socialnemu ministru.

V pozdravnem govoru je predsednik dr. Korošec ilustriral zadružno življenje po vojni, kakor tudi vse težkoče, s katerimi se je tudi zadružno gibanje borilo v gospodarski neorjenosti povojne dobe. Stabilizacija je dejansko bila že pred leti dosežena, danes pa so doseženi že vsi pogoji za zakonsko stabilizacijo. Mi smo prva gospodarska organizacija, ki izraža svoje veselje in zadoščenje nad tem takorekoč dovršenim dejstvom.

Iz poročil leta 1930 je razvidno, da se je v preteklem poslovnem letu Zveza izredno trudila pri napredku našega zadružništva. Zahtevke o edinstveni zadružni zakonodaji in predlogi zakonskega načrta o zadružništvu so bile izdelane z vso preciznostjo in vestnostjo. Tudi v važna gospodarska vprašanja naše države je Glavna zveza posegala in pripomogla z vsemi silami k napredku.

Proti koncu zasedanja se je razvila živahna diskusija o sedanji agrarni krizi, posebno zanimiv in podoben je bil referat g. Voje Djordjevića o mednarodni žitni konferenci v Rimu. V svojem govoru je referent predlagal, naj bi se produkcija žitaric poverila zadružništvu. Govoril je tudi don Franjo Ivanišević o sodelovanju med Privilegirano agrarno banko in Glavno zadružno zvezo. V tem smislu je bila sprejeta tudi resolucija.

Zelimo, da bi ta sestanek našega zadružništva rodil kar največ uspehov in da bi bilo njegovo delo baš v teh težkih gospodarskih časih naša grajeno s pozitivnim zadružnim razmahom tudi v bodoče.

London 25-2387, Newyork 518-85, Bruselj 72-15, Milan 27-1625, Madrid 52-25, Amsterdam 208-50, Berlin 123-58, Dunaj 73-02, Stockholm 139-10, Oslo 138-95, Kopenhagen 138-95, Sofija 3-76, Praga 15-37, Varšava 58-20, Budimpešta 90-51.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb. **Zagreb, 11. maja.** Drž. pap.: 7% inv. pos. 88-25-88-75, voj. škoda ar. 426-75-427-50 (427), voj. škoda kasa 426-75-427 (427), voj. škoda junij 426-75-427-50, voj. škoda dec. 426-75 do 427-25 (427-50), 4% agr. obvl. 51-25-52-50, 7% Bler. pos. arang. 82-75-83-25 (83, 83-50, 83), 8% Bler. pos. arang. 92-875-93-50 (93), 7% pos. hipot. b. arang. 85-25-86, Begluške 66-75 do 67 (67). — Banka: Hrvatska 50-60, Prastrediona 930-935, Union 174-176, Jugo 73 do 74, Ljublj. kred. 120 d., Medjunarodna 67 d., Narodna 7780-7860, Srbska 187-189. — Industrije: Seferana Osijek 290-295, Trboveljska 306-307, Slavonija 200 d., Vevče 120 d. Tob. srečke 22-25, Rdeči križ 40 d., Zemaljska 138-140, Guttman 128-131, Slareks 25-33, Danica 90 bl., Drava 235-236, Isis 45-50, Dubrovačka 380 bl., Jad. plov. 510-520. **Beograd, 11. maja.** 7% inv. pos. 88-25-89, 7% Blaire 83-50, 7% pos. hip. b. 86-125, 4% agr. obvl. 51-50-52, 6% begl. obvl. 67-25-67-75, vojna škoda 426-427-50, Narodna banka 7760 do 7850. **Dunaj, 11. maja.** Bankverein 16-05, Kreditni zavod 43-50, Dunav-Sava-Adria 13-65, Priorite- 89-05, Trbovlje 37-50.

Zitna tržišča

Na ljubljanskem tržišču tendenca neizpremenjena čvrsta, promet: 2 vagona koruze. **Novi Sad, 11. maja.** Pšenica: 79/80 kg srednjebaška 182-50-187-50, baška okolica Novi Sad 180-185, baška okolica Sombor 172-50 do 175, baška potiska šlep 190-195, gornjebaška 187-50-192-50, gornjebanatska 185-190, banatska Bega šlep 182-50-187-50, sremska, slav. 78 kg 167-50-170, sremska okolica Indija 170 do 175, slavonska šlep 77/78 kg 165-50-167-50. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: pšenica 9 vagonov, oves 1 vagon, koruza 26 vagonov, moka 6 vagonov, otrobi 3 vagoni. **Tendence stalna.** **Budimpešta, 11. maja.** Tendence čvrsta. Promet srednji. Pšenica: maj 15-33-15-37, (15-36-15-37), junij 15-23-15-37 (15-26-15-28). Rž: maj 14-40-14-45 (14-42-14-45). — Koruza: maj 14-04-14-30 (14-28-14-30), julij 14-10-14-35 (14-34-14-35), avgust 14-40 (14-44 do 14-45), trans. maj 11-30-11-50 (11-50-11-60).

Ljubljansko lesno tržišče

Tendence mlačna, promet: 2 vagona bukovih drv, 1 vagon oglja.

Sport

Ljubljanska kluba posežeta v državno prvenstvo.

Lepa zmaga Primorja v Ljubljani, nezaslužen poraz Ilirije v Zagrebu.

Ljubljana, 11. maja.

Ljubljanska udeležena v ligah sta včeraj aktivno posegla v boj za državno prvenstvo. Z njunim prvim nastopom moramo biti zadovoljni. Primorje je na domačih tleh slavilo lepo zmago nad Haškom, Ilirija je na vročih zagrebških tleh dosegla zelo časten rezultat. Oba izida nam dajeta up, da se bo Ljubljana dobro in častno uveljavila v državnem prvenstvu.

Primorje : Hašk 5:3 (1:1).

Na igrišču Primorja se je zbralo okoli 2500 gledalcev, kar priča, da je kljub vsakemu govorjenju ljubljanska publika vendarle dovzetna za boljše tekme. Za ograjo so zavzeli mesta številni »zapločniki«, ki so se utaborili tudi na bližnjih drevesih tako, da je gledalo tekmo sigurno preko 3000 gledalcev.

Po predtekmi, v kateri je rezerva Primorja porazila kombinirano moštvo Hermesa s 6:1, sta nastopili enajstorici Haška in Primorja burno pozdravljeni v postavah:

Primorje: Jančigaj—Svetič, Hassl—Zemljak, Slamič, Pišek—Jug, Slapar, Senica, Erman, Uršič.

Hašk: Starec—Slivak, Remec—Kunst, Agić, Gajer—Babič, Hitrec, Leinert, Cindrič, Jeren.

Igra je bila prvih 10 minut popolnoma raztrgana, pri domačih, posebno pa pri Hašku je bilo opaziti tremo. Fozneje se je Hašk znašel in je pokazal v prvi polovici igre, kakršne od njega nismo vajeni. Leinert je forsriral Hitreca s strminami predložki in svetilke Jančigaja je bilo večkrat v nevarnosti. Po odmoru se je situacija bistveno spremenila. Hašk je popolnoma prevladoval, zašel pa je v svojo staro na-

pako — hiperkombinacijo. V situacijah, ko bi vsak ljubljanski klub streljal na gol, so Haškovi pošiljali žogo na krilo in s tem omogočali nasprotni obrambi, da jih je ovirala pri streljanju. Navzlic krasnim kombinacijskim potezom in driblingom Leinerta ter Hitreca, je bila to le igra za oko — efektivno pa brezplodna.

Povsem drugo taktiko je ubralo Primorje. Igrali so na prodore s predložki na brza krila. Vsak njihov napad je bil nevaren, vedno je »dišalo« po голу. Posebno velja to za Uršiča, ki je s svojo prodornostjo stalno ogrožal Haškova vrata. Jug je radi svoje hitrosti brez truda preigral svojega halvesa, bi pa svoje moštvo več koristil, ko bi centralni bolj mehko. Večina njegovih centrov so bili predolgi ali prenizki. Notranji trio se ni uveljavil. Razdalno delo obrambe je bilo boljše kot nasprotnikovo. Vrtar Jančigaj je prekosil samega sebe.

Upoštevač taktiko enega in drugega, pridemo do zaključka, da je predvedel Hašk sicer zelo efektivno igro, ki pa ni prinesla tega, kar je pri nogometu glavno — golov. Primorje je s svojo taktiko uspelo in mu moremo le svetovati, da jo izvaja tudi v bodoče. Za oko sicer ni lepa, je pa koristna in pri naša — gole. Gledajoč iz tega vidika, je zmaga Primorja zaslužena in realna.

S sodnikom g. Schnellerjem nismo povsem zadovoljni. Premalo je gledal na foule.

Kratek tok igre: V 32. minuti poda Hitrec off-side stoječemu Babiču, ki poda Leinertu in Hašk vodi z 1:0. V 34. minuti prevrne Remec Slaparja — 11 m sigurno spremeni Slamič. 1:1.

Po odmoru obrani Jančigaj v 6. min. 11 m. Nato pošlje v 9 min. Senica dolg predložek Uršiču, ki se preigra mimo vratarja in doseže vodstvo 2:1. Minuto kasneje vodi Primorje s 3:1! Radi foula diktirani prosti strel pošlje Jug krasno pred gol — Erman zabije z glavo v mrežo. V 15. min. foul Hasla v kazenskem prostoru — 11 m spremeni Hitrec. 3:2. Hašk je v premoči. V 19. min. pošlje Hitrec s precejšnjo razdalje bombo proti levemu kotu gola. Jančigaj se vrže, toda žoga se odbije od Svetičevega hrba in levi kot! 3:3. V 28. min. roka Remeca tik pred kazenskim prostorom. Uršič dvigne žogo preko »zidu« Haškovecem prostemu Zemljaku, ki pošlje sigurno v gol. 4:3. Primorje gre v obrambo in s strelji v out zadržuje igro. V 36. min. hud karambol, katerega žrtev postane Starec. Uršič je ponovno dobil lep položek — gol je neizbežen. Uršič si da malo predolg »for«, kar izkoristi Starec in se vrže z glavo naprej na žogo. V silnem startu ga zadene desna noga Uršiča tik nad sencem. Starec obliži nezavesten, igra se prekine za 7 minut. Starca odpeljejo z avtom v bolnico, njegovo mesto zavzameo branilec Slivak. V zadnji minuti t. j. v 52. (sodnik je upošteval prekinjenje 7 minut) postavi Uršič z glavo končni rezultat.

Concordia : Ilirija 3:2 (2:1).

Ilirija je predvedla v Zagrebu prav dobro igro in bi zaslužila najmanj neodločen rezultat. Domačini so bili pred, Ilirija po odmoru boljše moštvo. Concordia je zabila drugi gol iz očitnega off-sidea. Ilirija je po Bergleus zastreljala 11 m. Gol za Ilirijo sta zabila Košak in Doberlet.

Ostale lige:

Beograd: Soko-Jug 1:1 (1:1).
Sarajevo: Slavija-Jugoslavija 2:0 (2:0).
Osijek: Gradjanski-Sand 2:0 (0:0).
Sabac: Mačva-Obilje 1:0.
Pančevo: PSK-Vojvodina 4:0 (1:0).

Ostale tekme.

Domžale: Ilirija rez.-Disk 9:1.
Celje: Rapid (Maribor)-Celje 3:0.
Maribor: Svoboda-Amater (Trbovlje) 1:0.
Zagreb: Viktorija-Sokol 2:0.
Bukarešta: Romunija-Bolgarija 4:1.
Dunaj: Sportklub-Admira 5:1, Rapid-Austria 4:3, WAC-Slovan 6:0.
Praga: Slavija-Bohemians 3:0.

Hazena.

Ljubljana: Concordia (Zagreb)-Atena 14:5 (3:3). Zaslužena zmaga državnega prvaka.
Celje: Celje:Sava (Sevnica) 4:2 predčasno radi odstopa Save prekinjena tekma.

Tenis.

V Zagrebu je Japonska premagala Jugoslavijo v boju za Davisov pokal s 3:0.
V Ljubljani je premagala Atena v državnem klubskem prvenstvu Ilirijo s 6:3.
V Mariboru se je vršil klubski dvomatch za drž. prvenstvo Rapid-Maribor. Zmagal je prvi s 5:4.

Razpis

Mestno načelstvo v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo za napravo zbiralnih kanalov po Dobrilovi, Hajdrihovi, Glinški in Levčevi ulici.

Ponudbe je treba pod običajnimi pogoji vložiti pri mestnem gradbenem uradu, Nabrežje 20. septembra, do ponedeljka, dne 18. maja do 11. ure dopoldne. Tam se dobe vsi razpisni pripomočki.

Mestno načelstvo v Ljubljani
dne 11. maja 1931.

Radio

Ljubljana, torek, 12. maja. 12.15 Plošče (plesna glasba). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.00 Radio-orkester. 19.50 Dr. I. Rakovec: Iz življenja predpotopnih živali. 19.30 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. 20.00 Koncert godbe »Zarja«. 21.00 Radio-orkester. 12.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, sredo, 13. maja. 12.15 Plošče (mesan program). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.00 Radio-orkester. 19.00 Ivan Zorc bere iz svoje povesti »Beli menih«. 19.30 Dr. N. Preobraženski: Ruščina. 20.00 Koroški večer, prenos iz Delavske zbornice. 22.00 Časovna napoved in poročila.

Zagreb, torek, 12. maja. 12.20 Kuhnja. 12.30 Plošče (Česka glasba). 13.30 Novice. 17.00 Popoldanski koncert. 18.30 Predavanje. 20.15 Poročila. 20.30 Klavirski večer. 21.30 Ruska ura. 22.30 Novice in vreme. 22.40 Lahka glasba.

Zagreb, sredo, 13. maja. 12.20 Kuhnja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Otroška ura. 18.00 Plošče za otroke. 18.30 Novice. 19.35 Poročila. 19.50 Uvod k prenosu. 20.00 Praga: Simfonični koncert. 22.00 Novice. 22.10 Zvočni film.

Beograd, torek, 12. maja. 11.30 Plošče. 12.00 Za srednje šole. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Slovenske pesmi (g. Rus). 17.30 Plošče (valčki). 18.00 Koncert radio orkestra. 19.30 Nemščina. 20.00 Narodne pesmi. 20.30 Zagreb. 22.30 Novice. 22.50 Plošče.

Beograd, sredo, 13. maja. 10.00 Šolski radio. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Narodne s kitaro. 17.30 Koncert radio orkestra. 19.30 Predavanje. 20.00 Glasbene uganke II. 20.30 Melodrama. 21.00 Narodne melodije. 21.45 Novice. 22.05 Violinski koncert (Jure Kramer iz Subotice).

Praga, torek, 12. maja. 11.15 Plošče. 12.25 Brno. 16.15 Plošče. 16.20 Otroška ura. 16.30 Koncert radio orkestra. 19.05 Italijanske romane. 19.30 Pevski zbor. 20.00 »Sluh in tips. 20.30 Pianinski koncert. 21.00 Brno. 22.25 Plošče.

Praga, sredo, 13. maja. 12.25 Bratislava. 16.05 Plošče. 16.30 Brno. 17.40 Zrakoplov brez motorjev. 19.05 Saksophon. 19.20 Brno.

Razširjajte Jugoslovana!

Okrajne zastopnike

za vse sreze sprejememo, sposobne tudi proti fiksnim plačil. Pripravno za penzionirane orožnike, učitelje itd. Pismene ponudbe na „UNION“, zavarovalna družba, Ljubljana, Miklošičeva c. 7/III. 1222

Bukova drva
trboveljski premog
pri tt.
„KURIVO“
LJUBLJANA
Dunajska cesta 83
(na Balkanu)
Telefon št. 34 — 43

Logavice, roka-
vica, volna in
bombaž 463
najceneje in v veliki
izbiri pri
KARL PRELOG
Ljubljana, Židovska
ulica in Stari trg

Email d. z. o. z.

Ljubljana 7
Beljaška 4 - Telef. 3252
emajlira in ponik-
luje po naročilu
NA ZALOGI: Lutz-ove
peči, napisne tablice
— črpalko z ventili
braz usnja in raz-
pršilci za gnojnice
— avtogeno varenje

Email d. z. o. z.

Ljubljana 7
Beljaška 4 1084

Fotomeyer

Maribor, Gosposka ul.
39. - Vse foto-potreb-
šine kakor aparati se
dajejo na obroke. Iz-
delava amaterskih slik
v 4 urah. 986

Znatne stavbne

prihranke
dosežete, če Vam iz-
vrši načrte, proračune
in nadzorstvo Teh-
nični biro „Tehna“,
Ljubljana, Mestni trg
št. 25/I 507

Borzna poročila

dne 11. maja 1931

Devizna tržišča

Ljubljana, 11. maja. Amsterdam 22-83, Berlin 13-5175-13-5475, Bruselj 7-9005, Budimpešta 9-9114, Curih 1093-50-1096-50, Dunaj 7-984 do 8-014, London 275-97-276-77, Newyork 56-61 do 56-81, Pariz 221-17-223-17, Praga 167-91-168-71, Trst 296-46-298-46.

Zagreb, 11. maja. Amsterdam 22-83 bl., Dunaj 798-40-801-40, Berlin 13-5175-13-5475, Bruselj 790-05 bl., Budimpešta 789-64-792-64, London 275-97-276-77, Milan 296-333-298-333, Newyork ček 56-61-56-81, Pariz 220-819-222-819, Praga 167-91-168-71, Curih 1093-50-1096-50, Tirano 10-98 bl.

Beograd, 11. maja. Amsterdam —, Berlin 13-5175-13-5475, Budimpešta 989-64 do 992-64, Dunaj 798-40-801-40, London 275-97-276-77, Milan 296-46-298-46, Newyork 56-61-56-81, Pariz 221-17-223-17, Praga 167-91-168-71, Curih 1093-50-1096-50.

Dunaj, 11. maja. Amsterdam 285-54, Atene 9-2127, Beograd 12-5168, Berlin 169-34, Bruselj 9-885, Budimpešta 123-98, Bukarešta 4-23, London 34-5785, Madrid 72-1, Milan 37-215, Newyork 710-80, Pariz 27-79, Praga 21-0537, Sofija 5-1510, Stockholm 190-55, Kopenhagen 190-20, Varšava 71-63, Curih 137-04.

Curih, 11. maja. Beograd 9-1240, Pariz 20-2887

30

rabljenih, temeljito popravljenih in urejenih pisalnih strojev proda na ugodne mesečne obroke

THE REX CO. 1223
LJUBLJANA, GRADIŠČE 10

Kultura

Dijaški koncert, nove muzikalije

Drž. klasična gimnazija je priredila v soboto, dne 9. t. m. koncert v veliki dvorani Uniona, na katerem je sodeloval zbor dijakov in orkester. Koncert je vodil suplent g. Repovš in je spored obsegal nič manj kakor 21 točk, zborovskih, orkestralnih in kombiniranih. Eno točko (Pugnani-Kreislerjev preludij in allegro) je s čisto tehniko in lepim prednašanjem zaigral Uroš Prevorsek ob spremljevanju Lipovška. Ves spored je bil dobro naštudiran; ako bi ne bil tako obširen, bi tudi orkester lahko še marsikaj izgladil. Mladinski glasovi so zelo simpatični in so prav dobro zasedeno dvorano ogreli najbolj. Orkestralne točke so sestojale deloma iz originalnih točk, deloma pa iz aranžmanov, ki naj iz umetniškega stališča v bodoče raje izostanejo. V splošnem pa je bil koncert prav posrečena prireditve in ni bilo škoda ogromnega dela in energije, ki so jo posvetili sodelujoči izvajanju obširnega sporeda. Nad vse hvalevredno je, da je vodstvo šole akcijo podpiralo. Sploh bo treba v vseh panogah kulture več skupnega dela kot ga je bilo doslej, danes je glasbenik, ki n. pr. literaturo ignorira, pravcata revščina — literat, ki bi ne imel pojma o glasbenih osnovnih pojnih, pa tudi ni zavidanja vreden. V imenu glasbenikov se zavodu pristočno zahvaljujem, da nam tudi v naši stroki pomaga k napredku.

Dr. Cerin je izdal v samozaložbi 2 marša in venček narodnih »Solunskih dnevov«. Vse tri skladbe so tukaj podane v nekakem klavirskem izviku, ki se raztegne na nekaterih mestih na 3 sisteme; stvari pa bodo zvene prav tako dobro, ako se drobno pisane sistema eventualno ne igra. Oba marša sta ritmično krepka, forma je jasna, dinamika točno označena in litografija (Cemažar in drugi) razločna. »Solunski dnevni« so ciklus narodnih pesmi iz ene v drugo. Klavirski part zveni polno in včasih po zanimivih harmonijah kar preseneti — še bolj pa po kontrapunktičnih figurah, ki jih je skladatelj dal iz svojega. Nadpisano je tudi besedilo pesmi, ki jih je dr. Cerin vzel večinoma iz Bajukovih zbirk, deloma pa tudi iz drugih. Litografija je ista kot pri obeh marših. Vse tri skladbe so prirejene tudi za orkester na lok in na pihala in za salonski orkester. Sežife po njih, naj vam nadomeščajo tujo robo teh žanrov.

Glasbena Matica v Ljubljani je izdala devet Lajovčevih samospevov, ki so bili vsi že tiskani, pa so pošli. Izbral in uredil jih je Matej Hubad prav srečno. Na str. 15 (Zunaj na rahlo sapica piha...) je pomotoma taktov način 3/4 namesto 2/4, kar naj upoštevajo oni, ki bodo pesem izvajali. Zbirka vsebuje sledeče pesmi: Iskal sem svojih mladih dni, Romanca, Serebada (1903), Vetr je, Cveti rožica, Zunaj na rahlo sapica piha, Pesem o tkalcu, Serebada (1900) in Nočne poti. Izdaje je krasno, tisk vzoren (Waldheim in Eberle), papir najboljši. Kvaliteta Lajovčevih samospevov je znana, zato ni čudno, da so že pošli in se jih je moralo iznova tiskati. Ne morem si misliti slovenskega peveca in ljubitelja dobre glasbe brez teh samo-

spenov in želim, da bi tudi ta izdaja čimprej pošla. Pa še nekaj želim: da bi mi Lajovic na vsakokratno vprašanje »kaj komponiraš?« ne odgovoril vedno in vedno z »nič«.

Slavko Osterc.

Sinclair Lewis: Osjećaji i duša državotvornog Lowella Schmalta je izšla kot 4. knjiga »Binoze« (Biblioteka novinarske zadruge v Zagrebu). — Roman sta prevedla Ivo Velikanović in doktor Branko Kojić. Knjiga velja broširana 40—dinarjev, v platno vezana pa 50—. Kdor pa se je naročil na kolo Binoze (letno 6 knjig), plača za vseh 6 knjig le 180— Din, oziroma 240— za vezane knjige. Knjige se naročajo pri »Binozi«, Zagreb, Novinarski dom. — Pozdraviti je, da je izdala Binoza to knjigo, saj je to roman, za katerega je dobil Sinclair Lewis Nobelovo nagrado. Življenje državotvornega Lowella Schmalta je verna slika nam še vedno premalo znane moderne Amerike. Sinclair Lewis piše sila odkritosrečno in zato ni čuda, da je povzročila njegova knjiga v Ameriki burjo protestov. A ti protesti so samo priporočilo za knjigo. — Z romanom Sinclaira Lewisa je Binoza lepo izpopolnila svojo zbirko. Jack Londonovi »Ljudi sa ponora« slikajo življenje londonskih bednikov, v »Cementu« je podal Gladkov sliko iz današnjega sovjetskega življenja, Kiseh pa je v svoji knjigi »Zapisi to, Kiseh!« podal živahno sliko iz avstrijskega pohoda proti Srbiji in sedaj nam Sinclair Lewisov roman podaja moderno Ameriko. — Sami aktualni romani, ki toplo priporočijo zbirko Binoze!

Zenski svet prinaša v 5. številki sledečo vsebino: Obrazi in duše: Berta Suttner (Angela Vodetova); Beda, pesem (Vida Jerajeva); Do

berdobiška planota, pesem (Dora Grudnova); Zena kot posredovalka za sporazum med narodi (P. Hočevarjeva); Beatrice, V senci koštanja, pesmi (Srečko Kosovel); Včasih želim..., pesem (Anica Černejeva); Intermezzo (Miran Jarec); Neznaten dogodek (Matija Lipužič); Finžgar in žena, Mati (Andreja Vera); Materinski dan; Slišiš, mati... (A. Galetova); Kratke pregled nekatereh del jugoslovanske filozofke dr. Ksenije Atanasijevičeve (Marjana Kokalj-Zeljeznova); »Kakšnega moža si želiš sodobna žena«; Naša hrana in zdravje (Po »Zdravju«); Izvestja: Po ženskem svetu, Higijena, Vzgoja, Kuhinja, Deška ročna dela (A. Novak). — Knjiga (Dora Vodnikova, Mara Tepla, Vida P.).

REPERTOAR NARODNEGA GLEDA-LISCA V LJUBLJANI

Drama.
Začetek ob 20. uri zvečer.
Torek, 12. maja: »X Y Z«, Red E.
Sreda, 13. maja: »Življenje je lepo«, Red D.
Opera.
Začetek ob 20. uri zvečer.
Torek, 12. maja: »Luiza«, Red B.
Sreda, 13. maja: »Oj ta prešmentana ljubezen«, Red A.
Četrtek, 14. maja: »Večni mornar«, ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU
Torek, 12. maja: zaprto.
Sreda, 13. maja: ob 20. uri »Dogodek v mestu Gogič«, Krstina predstava.

Službene objave

Razglasi osrednje vlade

I No. 4699/1. 1274

Razpis.

Na osnovi § 31. zakona o banki upravi se razpisuje v območju sreskega cestnega odbora v Novem mestu službeno mesto banovinskega cestarja in sicer:

- a) od mosta v Mrzli Luži do odcepa ceste Kamna Gorica—Gomila,
- b) od stika z državno cesto do stika s cesto Velika Loka—Mirna,
- c) Trebnje-kolodvor.

Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2. uredb o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in starejši od 30 let.

Lastnoročno pisane in s kolkom za 5—dinarjev kolkovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolkovanimi prilogi (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odsluženju kadrovskega roka, zdravniško izpričevalo, navrstveno izpričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj, iz koristiljublja, eventualna dokazila o strokovni usposobljenosti je vložiti najkasneje do dne 25. maja 1931 pri sreskem cestnem odboru v Novem mestu.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine
v Ljubljani, dne 6. maja 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

Cg Ia 354/31—2. 1269

Oklic.

Tožeča stranka Uran Andrej, trgovina z mešanim blagom, Jančev vrh, po dr. Blanke dr. Brandstetter, odv. Maribor je vložila proti toženi stranki Podlesnik Ivan, pos. Lehen-Brezno, radi Din 14.605— s prip. k opr št. Cg Ia 354/31 tožbo.

Narok za ustno razpravo se je določil na 16. maja ob poldevetih pred tem sodiščem v izbi št. 80.

Ker je bivališče tožene stranke neznano, se postavlja Podlesnik Avgust, posestnik, Lehen, za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. Ia,
dne 7. maja 1931.

E 8/31/6 in E 85/31/6. 1246

Dražbeni oklic

Pri podpisaneemu sodišču bo v sobi št. 2 dražba sledečih premičnin:

1. Dne 22. maja 1931. ob devetih vl. št. 179 in 301 k. o. Vel. Gaber hiša, njiva in gozd v skupni cenilni vrednosti Din 16.503—; najmanjši ponudek Din 11.002— in
2. Dne 22. maja 1931. ob desetih vl. št. 254 k. o. Dednidol gozd, cenilna vrednost Din 800—; najmanjši ponudek Din 533/34.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasi sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo dražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Višnji gori, odd. II.,
dne 7. maja 1931.

Konkurzni razglasi

S 1431—2. 1257

Konkurzni oklic.

Razglasitev konkurza o imovini Lajovica Maksa trgovca v Litiji, registrovanega pod firmo Maks Lajovic, trgovina z mešanim blagom v Litiji.

Konkurzni sodnik: dr. Turato Tomo, starešina okrajnega sodišča v Litiji. Upravnik mase Lebinger Hinko, posestnik in župan v Litiji. Prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Litiji, dne 18. maja 1931 ob desetih.

Oglasitveni rok do 20. junija 1931. pri sodišču v Litiji. Ugotovljeni narok pri okrajnem sodišču v Litiji dne 27. junija 1931 ob desetih.

Deželno sodišče v Ljubljani, odd. III.,
dne 8. maja 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

St. 21.350/1931. 1248

Razglas o licitaciji.

Pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu se bo dne 26. maja 1931. ob desetih dopoldne vršila v njegovih uradnih prostorih v Mihanovičevi ulici 3, III. nadstropje, javna pismena ofertalna licitacija za celotna dela pri gradbi ceste in vodovoda na zemljišču Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zatonu pri Dubrovniku.

Ponudbe se lahko glasijo ali na celotna dela za ceno in obe alternativni vodovod, ali samo za eno izmed teh del ali pa za vsa dela, navedena v podrobnem predračunu, ter se morajo v predračunu uvrstiti cene posameznih del. Posamezne cene morajo biti izpisane, odnosne skupne cene točno množene in sešete, končna vsota pa napisana v številkah in besedah.

Celotna dela se bodo oddala z obračunavanjem v faktični izvedbi in po posameznih cenah. Prevzemnik del bo moral sam poskrbeti tako za eventualni dovoz materiala na lice mesta, kakor tudi za dovoz in odvoz oziroma nastanitev in prehrano potrebnih delavcev.

Ponudbe, opremljene s kolkom za 100—dinarjev, se morajo do gori navedenega roka v zapečatenem ovitku oddati v vložni register Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Na ovitek je treba napisati: Ponudba za gradbo ceste in vodovoda v Zatonu pri Dubrovniku na Razglas o licitaciji št. 21.350/31.

Kavcijo v iznosu 5% za domače državljane, 10% za tuje, mora vsak ponudnik položiti pri blagajni Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu in pred odpiranjem ponudb potrdilo o tem izročiti komisiji.

Kot kavcijo lahko služijo: 1. nevinkulirane vložne knjižice kakšne velebanke ali gotov denar; 2. državni vrednostni papirji, računani po normali; 3. nakaznica Državne hipotekarne banke, obligacije in komunalne obveznice, ki jih je finančni minister razglasil kot primerne za kavcijo in jim prisodil pupilarno sigurnost po borznom tečaju, toda ne preko nominalne; končno 4.

jamstveno pismo kakšnega denarnega zavoda prvega reda, registrirano pri generalnem inšpektoratu finančnega ministrstva samo kot začasna kavcija, ki jo prevzemnik v roku 8 dni potem nadomesti z eno izmed ostalih omenjenih kavcij.

Prevzemnik dela mora ob podpisu pogodbe to kavcijo povišati na 10% (tuji državljani na 20%) proračunane vsote.

Ponudniki morajo ponudbam priložiti pismene izjave, da so jim pogoji licitacije znani in da pristajajo nanje. Obenem morajo predložiti pismeno pojasnilo, da so jim krajevne razmere, kakor tudi razmere tam, kjer se morajo dela izvršiti, dobro znane.

Vsak prosilec mora predložiti pismeno potrdilo svoje pristojne Trgovsko-obrtniške zbornice, obrtne zadruge ali sindikata ter potrdilo ministrstva za gradbe, da se sme udeleževati javnih licitacij.

Izplačilo zaslužka se bo izvrševalo s potrdnicami, opremljenimi s kolki v iznosu 0,5% od vsote, ki se dviga, a od končnega obračuna plača podjetnik 1% dogovorjene oziroma obračunane vsote kot državno pristojbino za pravne posle.

Ponudbe, ki ne bi odgovarjale predpisanim pogojem, kakor tudi brzojavno prijavitelne ponudbe se ne bodo upoštevale.

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu ni nobeno ponudbo obvezan sprejeti, kakor tudi ni obvezan sprejeti najnižjo, ter ni dolžen obrazložiti svoje ravnanje v izbiri prevzemnika del.

Pogoje licitacije, splošne pogoje in predračun ter načrte lahko interesi dobi pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu za ceno 100— Din.

V času razpisa lahko dobijo interesi eventualna potrebna pojasnila v pisarni Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Mihanovičevi ulici 3, soba 418.

Osrednji urad za zavarovanje delavcev
v Zagrebu, dne 6. maja 1931.

A. A.

*

Dražbeni oklic.

V torek dne 26. maja 1931 ob treh popoldne bo prodajalo podpisano županstvo na javni dražbi približno 300 do 400 m² stoječega smrekovega lesa v občinskem gozdu »Pod Kočnac«, parcela št. 569, katastralna občina Zg. Jezersko.

Dražba se bo vršila v hotelu »Kazina« na Zg. Jezerskem.

Pred začetkom dražbe mora položiti vsak dražitelj pri podpisnem županstvu vadij 8000 Din.

Podrobnejši dražbeni pogoji so na vpogled pri županstvu Jezersko ob uradnih urah.

Županstvo na Jezerskem,
dne 7. maja 1931.

*

D No 98/16—1931. 1196—3—3

Razglas o licitaciji.

na podstavi členov 86. do 98. o državnem računovodstvu ter vseh njegovih dopolnitav in sprememb s skrajšanim rokom 10 dni

II. javno pismeno licitacijo za oddajo gradbenih del zgradbe ceste Sv. Peter—Ložane km 2-648 do km 5-727 (III. del).

Licitacija se bo vršila v uradnih prostorih Sreskega cestnega odbora Maribor, Koroška cesta št. 26/II.

v torek dne 19. maja 1931. ob enajstih.

Načrt, proračun, splošni in posebni pogoji so reflektantom na vpogled med uradnimi urami pri Sreskem cestnem odboru Maribor, Koroška cesta št. 26/II.

Ponudbo je predložiti v obliki enotnega popusta v odstotkih na ceno uradnega proračuna, ki znaša Din 1.441.128/25.

S Din 100— kolkovane ponudbe je treba predložiti določene dne med 10. in 11. uro v roke predsednika licitacijske komi-

sije in sicer v zapečateni kuverti z zunanjo oznako:

»Ponudba za zgradbo ceste Sv. Peter—Ložane III. del ponudnika I. I.«

Poznejše ali nepravilno opremljene ponudbe se ne bodo upoštevale.

Ponudniki morajo v ponudbi izrecno navesti, da so jim znani splošni in posebni pogoji in da pristajajo na nje brezpogojno.

Kavcijo, ki znaša Din 144.113— za jugoslovanske, odnosno Din 288.226— za inozemske državljane, se mora položiti najkasneje na dan licitacije do 10. ure, in sicer bodisi v gotovini ali v državnih vrednostnih papirjih ali v garancijskih pismih, izdanih po denarnem zavodu v zmislu čl. 88. zakona o državnem računovodstvu in registriranih v zmislu čl. 14. Pravilnika za izvrševanje določil iz oddelka B. »Pogodbe in nabave« pri Davčni upravi v Mariboru.

Vsak ponudnik se mora izkazati s potrdilom Davčne uprave v Mariboru o položeni kavciji, z uverjenjem ministrstva za gradbe, da se sme udeleževati javnih licitacij, in s potrdilom, opremljenim s kolkom za Din 20—, da je plačal davke do vstetega tekočega četrtletja, pooblaščenca pa morajo predložiti poleg tega pooblastila, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji.

Sreski cestni odbor Maribor si pridržuje pravico oddati razpisano mesto ne glede na višino ponudnih vsot, kakor tudi odkloniti vse ponudbe brez vsake obveznosti.

Vsak ponudnik mora ostati v besedi 60 dni po licitaciji.

Sreski cestni odbor Maribor,
dne 30. aprila 1931.

Razne objave

1275

Vabilo

na 58. redni občni zbor,
ki ga bo imela

TRGOVELJSKA PREMAGOKOPNA
DRUŽBA

dne 1. junija 1931 ob enajstih dopoldne v lastnih poslovnih prostorih v Ljubljani, Gledališka ulica št. 8.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega sveta in revizorjev.
2. Odobritev bilance in računov za preteklo poslovno leto, zaključenih z 31 decembrom 1930. Določitev dividende.
3. Volitev upravnih svetnikov.
3. Imenovanje revizorjev za poslovno leto 1931.

—:—

Gospodje delničarji, ki želite izvrševati na občnem zboru glasovalno pravico, se vabijo po § 22 družbenih pravil, naj deponirajo svoje delnice vsaj osem dni prej, t. j. najkasneje do 23. maja 1931 in sicer:

v Ljubljani: pri družbeni blagajni, Gledališka ulica 3;

v Beogradu: pri ekspozituri družbe, Knez Mihajlova 36/IV;

v Zagrebu: pri ekspozituri družbe, Praška ulica 2;

v Parizu: pri banki »Banque des Pays de l'Europe Centrale«, 12, Rue de Castiglione;

v Lyonu: pri zavodih: »Crédit Lyonnais« ali »Société Lyonnaise de Dépôts de Comptes-Courants et de Crédit Industriel« ali »Vve Morin-Pons & Cie.«;

v Genevi: pri firmah: »Lombard, Odier & Cie.«, ali »Darier & Cie.«, ali »Union financière de Genève«;

na Dunaju: pri likvidaturi banke »Zentral-Europäische Länderbank-Niederlassung Wien«, I/I, Hohenstaufengasse 1.

Vsaki 10 delnic daje pravico do enega glasu (§ 21. družbenih pravil).

Upravni svet.

E. M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Featur-Syndicate.
Ponatis, tudi v izveščku, prepovedati.)

88

Neumorno so prasketali pisalniki in pereči in štirideset glav je bilo sklonjenih na tatllice in zvezke. Odprl sem okna. Veter je prinašal s seboj duh po vlažnih travnikih, gozdovih, po pomladi. Poželjivo sem ga vdihaval. Oblaki so plavali po nebu še vedno zelo naglo. Imel sem občutek, kakor da je preteklo že sto let od tedaj; kakor da so me ti rumeni listi na katedru vlačili skozi stoletje omejenosti, tope poslušnosti in potvarjanja. »Otroci,« — sem dejal vznemirjeno, medtem ko sem čutil na tilniku marčni veter —

Štirideset parov oces me je pogledalo. Nič več nisem vedel, kaj sem jim hotel reči. Hotel sem, da bi čutili veter in večni nemir oblakov. Toda o tem ni ničesar v učnem načrtu. Nejevoljen sem pometal knjige v mizni predal.

Zvonec je zavreščal. Ura je končana.

3.

Počasi se plazil mrak iz kotov sobe proti sredini, sence se zbirajo kot bi hotele zajeti ves prostor. Marljivo steklo peči žari svetleje. Voda v kotličku poje.

Zunaj razsaja vihar in dež pada. Nehote sem dvignil rameni; — da bi moral zdaj ven, po ilovnatem spalnem rovu, do kosti premočen — držal sem roke proti ognju v peči. Toplota je ljubimkanje.

Dolgo časa sem tako sedel. Meni nasproti v leserem naslonjaču je sedela Lujiza Wessling. Nedeljski večer je bil, nisem vedel h komu drugemu naj grem. Willy je šel k nekakšnemu krstu, sam pa nisem hotel ostati.

Premikal sem roke pred rdečim Marijinim steklom peči. Skozl robove prstov je sijala luč svetlo rdeče. To je bilo skoraj tako, kot da ne spadajo prsti več k meni, temveč so prezarjena, svetla, lepa, samostojna bitja. Razpental in krivil sem jih; — toda naenkrat so se mi videli ko ognjeni kremplji, ki davijo neviden vrat. Hitro sem jih odmaknil od svetlobe. —

V sobi leži zdaj težak mrak. Drevesa pred okni so postala črna. Vsaka majhna veja, vsaka vejica stoji proti nebu tako ostro zarisana, ko da je izrezljana iz črnega papirja. Nebo samo iz rumenih in oranžnih tonov zloženo v prodišče oblakov, se dviga; v njem plavajo blede, jabolčno zeleni otoki. Drevesa so s prodirajočim večerom pridobila na moči. Tako se razširjajo čez vse pokrajine. Njih brezlistne krošnje so kot žile neba, ki leži za njimi jasno in mrzlo ter se neprestano spreminja. Drevesa se pa ne spreminjajo. Čimbolj nebo vzbleda, tem mogočnejša postajajo drevesa. Nekaj minut spreminjajo svojo

črno barvo v čisto temnorjavo, umbrabarvne, zelo tople tone — potem se začno orjaško vzpenjati v noč, ki se le počasi dviga pod njimi.

Lujiza Wessling sedi v svojem naslonjaču, njen obraz je ves obsenčen. Šamo tilnik se blešči. Tako sediva sama v eni sobi; noči se, ure tiktakajo čas v kosce, zunaj divja nevihta, vprašati bi hotel tako, kot so vprašali tuji mladeniči v svetopisemskem večeru: Gospod, kaj naj počnem? Črni vrtinec tujine in samevanja neprestano brezslušno kolobari okrog hiše, v pogledu in v polzenju veje upadel strah, da bi tisti črni vrtinec prodrl noter; — strah, trepet in večno vprašanje: Čemu? Človek ni nikdar bolj izgubljen kot takrat ko je sam s svojimi mislimi.

Tukaj sedi, povsem drug človek, življenje samo zase, v katero ne morem nikdar prodreti, tudi z vsem ognjem ljubezni ne. — Ljubezen: oh, baklja, ki pada v prepad in šele takrat pokaže, kako globok je prepad.

Sklonim se do njenega tilnika, presunjen od njege mehke linije; v meni ni niti poželenja niti veselja; samo plapoljoča, zastrta, velika žalost je, ki pa me ne muči in tudi ne žge. Še daleč in neznamen sem, ko drse moje roke dol, morda hočem samo povedati, kako tuje se mi zdi vse. —

Toda ko začutim pod svojimi rokami ramena žene, takrat me presune. Ne kri, — samo zavest bližine, divje hrepenenje, toda nič upanja.

Grof Adelmansfelden

Grof Adelmansfelden je imenovan za novega nemškega generalnega konzula v Katovicah, kjer so nasprotstva med Nemci in Poljaki silno napeta.

Katoliški židje na Španskem

Proti koncu 14. stoletja se je vnel v raznih krajih na Španskem in na Portugalskem hud boj proti židom. Do tistihmal so namreč živeli židje v tistih krajih v lepi slogi s krščanskim plemstvom, z duhovščino in z ljudstvom; 15. marca l. 1391. pa se je pod vodstvom Fernanda Martina začel oster »pogrom« na žide v mestu Sevilli. Ta boj se je potem razširil na celo deželo in skoro vse židovske naselbine so bile tedaj porušene.

Mnogo židovskih rodbin si je takrat rešilo svoje življenje samo s tem, da so vse svoje premoženje darovali Cerki, ki je darovalce potem vzela v svojo zaščito; drugi zopet pa so se odpovedali veri svojih očetov vsaj navidezno. Ti so ostali na skrivaj še vedno židje, čeprav so na zunaj prav pridno hodili v cerkev in živeli na zunaj kot prepričani katoličani. Šhajali so se skrivno in so tam opravičljali svojo židovsko službo božjo. Te žide so imenovali »maranec« (proklete).

Španski »maranci« so ohranili svoje posebnosti nad 500 let. »Maranci« so se silno množili in danes jih živi na Španskem več stotisoč. Tudi sedanji predsednik španske republike Zamora je »maranec«. Ko ga je ob prevratu ustavil neki katoliški duhovnik in mu očital njegovo židovsko pokolenje, mu je Zamora odgovoril, da je še danes ponosen na svoje židovstvo... On je sicer danes katoličan, v svojem srcu pa se čuti še vedno žida.

Tudi sedanji minister za notranje zadeve na Španskem Miguel Maura je »maranec«. V njegovi rodbini še vedno praznujejo soboto in vse židovske praznike. »Maranec« pa je tudi minister za pravosodje de Los Rios.

Dobro se zna norčevati

Pisatelj Karol Polaček je napisal v »Prager Tagblatt«-u sijajno satiro na moderne filme. Med drugim pravi:

»Nedavno sem videl dva filma, ki kažeta, kako tudi tipkarica ali strojepiska lahko napravi svojo srečo.

Na svetu je ni bolj čudne stvari kakor je oprava pisarne, kakršno vidimo na odru ali pa v filmu. V teh pisarnah nihče nič ne dela. Strojepisne med uradnimi urami nimajo drugega posla, kakor da se lepotežijo in prašijo (pudrajo). Pravkar došle pošte ne pregledujejo, pač pa sede na mizah in »zvonijske psome« s svojimi dolgimi nogami. Pri tem pačijo obraze, uganjajo vsakovrstne burke ali pa pojejo ali žvižgajo razne poulične pesmice. Kljub vsemu temu pa podjetje dobro uspeva; to dokazuje razkošna pisarniška oprava...

Vse osebe take filmske pisarne nič ne misli na zvišanje ali na znižanje plač, tudi ne na socialno ali pa na bolniško zavarovanje, ampak samo na ljubezen — kdo pa se bo brigal dan-

danes za poslovne stvari? S pogovori o ljubimkanju, z zavijanjem oči in z globokimi vzdihli iz prs zapravljajo čas, ki je namenjen za »saldo-kontec«, za »kontokorrent« in za »korespondenco«. Strojepisne sanjarijo o idealni ljubezni, to je o taki, ki pripelje do zakona. To ljubezen opevajo v posebnih pesmicah. Dekleta so navadno precej dolgih nog, na glavi pa nosijo lepo, ovalno trajno kodranje.

Vse, kar živi, je podvrženo ljubezni. Pripomniti je pa treba, da prokuristi za »idealno« ljubezen navadno niso sposobni. To so — v filmu — ljudje pomečkane postave, nosijo velikanske pleše in imajo »pekovski« noge. Pri vsem tem pa so surovine, ki se ne marajo nikoli sprehajati s »trajnimi kodric« po zeleni travici, ampak —. Zato pa se — v filmu — tudi nikdar ne oženijo s »trajnim kodranjem«. Zato pa se strojepisne iz njih — v filmu — samo norčujejo...

Gospod generalni ravnatelj je pa že vse kaj drugega. Ta stoji visoko nad prokuristom. Vsi so vitki in imajo silno duhovite (reci: bedaste) obraze — v filmu, kajpada. Vsi imajo tudi krasne zobe in vsi so sami tenoristi.

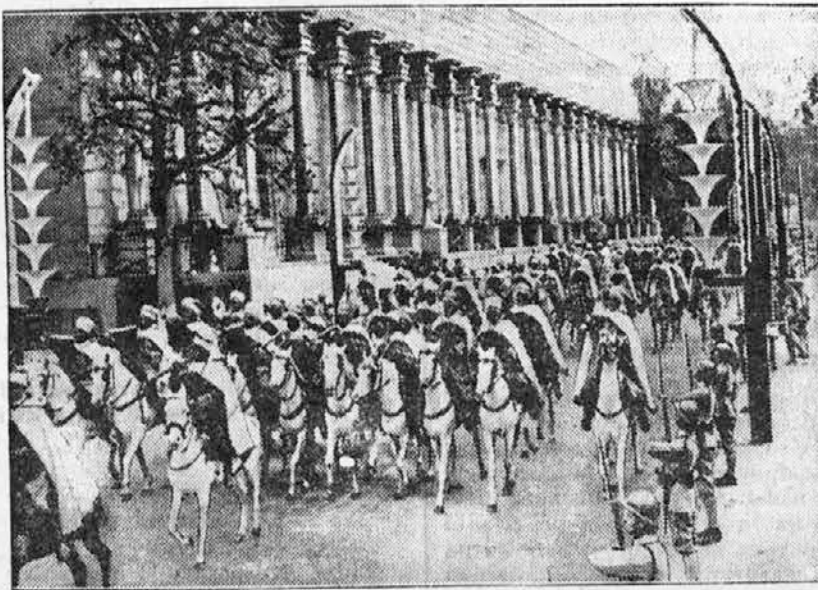
Njihovo znanje ni posebno obsežno; če znajo telefonirati, je to že mnogo; pisma pa že ne znajo več narekovati. Včasih so tudi hudi, toda

kmalu se dajo pogovoriti in se s »trajnim kodranjem« kmalu tako sprijaznijo, da gresta oba kar naravnost iz pisarne pred oltar.

Tako se godi na platnu. Ljudje pa te bedarije gledajo in poslušajo...

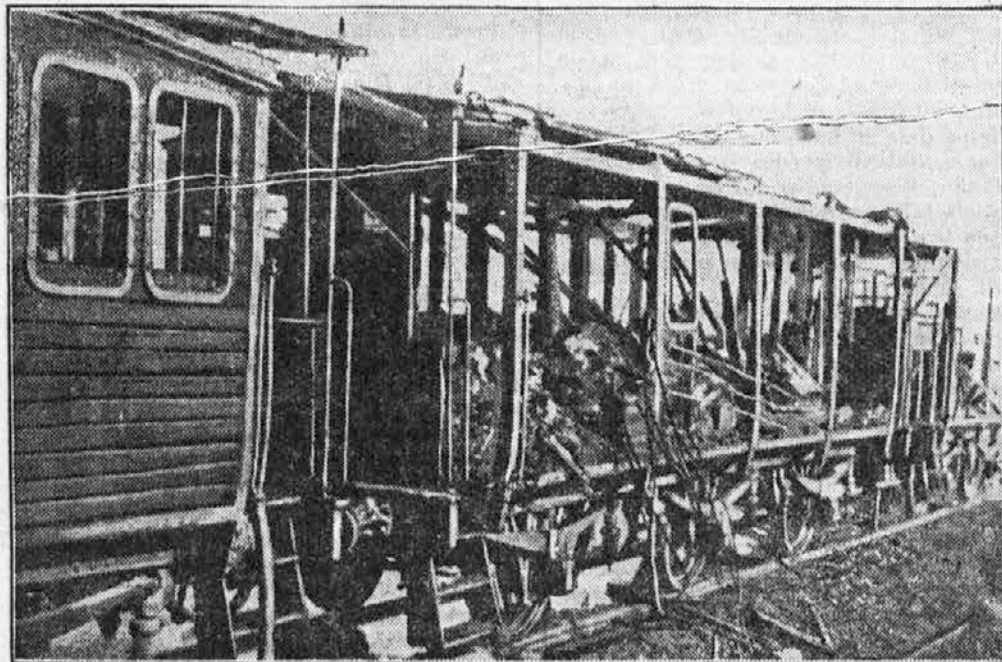
Svicarji v tujini

Število tujcev v Švici je prav znatno, skoro 10 odstotkov vsega švicarskega prebivalstva, ki znaša tri in pol milijone oseb. Toda tudi število na tujem živčih Švicarjev je prav lepo: pri švicarskih konzulatih v inozemstvu je prijavljenih nad 350.000 švicarskih državljanov. Več kot dve tretjini na tujem bivaajoših Švicarjev živi v evropskih državah (izven Švice), od teh dveh tretjin pa jih je zopet polovica v Franciji. V Nemčiji živi 50.000 Švicarjev, na Angleškem 18.000, v Italiji 15.000, v Belgiji 5700, v Avstriji 4900, na Španskem pa jih je 3200. V Rusiji, v Romuniji in na Holandskem jih živi okoli 1000, v Albaniji pa žive samo 4 švicarskih državljanov. V Ameriki živi 83.000 Švicarjev, od teh 49.000 v Zedinjenih državah, 25.000 v Argentini, 8000 v Kanadi in 4000 v Braziliji; v Afriki ap je 7000 Švicarjev, večinoma v Alžiru in v Maroku.

Otvoritev kolonijalne razstave v Parizu

Razstavo je otvoril predsednik francoske republike Doumergue. Na razstavi sodelujejo vsi narodi in kraji obširne francoske kolonijalne posesti. Arabski vojaki pred italijanskim paviljonom.

Strahovita železniška nesreča v Egiptu

Nedavno se je dogodila v Egiptu na progi Aleksandrija—Kairo strahovita nesreča. V nekem vagonu polno zasedenega vlaka se je vnel ogenj, a strojevodja ognja ni opazil, tako da je drvel vlak z nezmanjšano brzino dalje, kar je ogenj še bolj razvnelo. Potniki so skakali skozi okna, da se rešijo, a to se je le malo potnikom posrečilo. Ko so na bližnji postaji vlak ustavili, so izveli iz gorečega vagona okoli 60 sežganih trupel.

Profesor dr. Anschütz

Profesor dr. Anschütz je izumil krožni kompas, ki je danes vpeljan na vseh ladjah. Te dni je umrl, star komaj 59 let.

Brazilija se ne boji »rumene nevarnosti«

V Zedinjenih državah delajo Japoncem velike ovire za priseljevanje, ker se boje »rumene opasnosti«. Prav nič pa se Japoncem ne boji Brazilija, ki je dovolila, da se sme v Braziliji naseliti 12.000 Japoncev. Japonci pa se smejo naseljevati le po neobdelanih in neobljedenih krajih, ki jih bodo morali obdelati. Olajšuje pa Japoncem priseljevanje okolnost, da z lahkoto prenašajo za Evropejce komaj znosno braziljansko podnebje.

Boter 14.000 otrokom

Predsednik nemške republike Hindenburg je botroval doslej že 14.000 otrokom. Vsaka rodovina, ki se ji rodi sedmi otrok, ima pravico naprositi predsednika Hindenburga za botra. Kot krstno darilo dobi vsak otrok 20 mark; predsednik Hindenburg je torej izdal že 280.000 zlatih mark za krstna darila. Na drugi strani pa dokazuje ta številka, da je v Nemčiji še vedno »nemodernih« rodbin, ki nočejo živeti brez otrok ali pa imeti samo enega ali dva otoka.

Za kratek čas

»Mene desna noga strašno boli, gospod doktor!«

»To je starost, moj dragi, starost!«

»Kako? Starost? Saj je leva noga ravno tako stara kakor desna, pa me nič ne boli!«

»Gospod, ali imate morebiti kakšno »miloščino« za siromaka, ki pod milim Bogom nima nič drugega kakor dve nabiti pištoli?«